

วารสาร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
NATURE AND ENVIRONMENT
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2561 • Vol. 7 No. 4 October - December 2018

กระบี่...
กับการท่องเที่ยวแบบ
Green Style

Krabi ... and its
Green Style
Tourism

บรรณาธิการ

Editorial Note

วารสารธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2561 นำเสนอเรื่องราวในกรอบประเด็น “การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” ด้วยการนำองค์ความรู้ที่เป็นต้นแบบของกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบต่อแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณี และวัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์ประจำถิ่นอย่างเหมาะสม โดยกองบรรณาธิการวารสารธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เลือกสรรองค์ความรู้สำคัญมาถ่ายทอดลงในคอลัมน์ต่างๆ เริ่มตั้งแต่เรื่องจากปก ซึ่งกล่าวถึงเมืองกระบี่...กับการท่องเที่ยวแบบ Green Style ถือเป็นการเปิดมุมมองทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชน และตอกย้ำจุดยืนในด้านการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งยังเสริมสร้างแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาด ที่จะทำให้นักเดินทางตัดสินใจกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้งด้วยความประทับใจอย่างไม่เสื่อมคลาย และที่ต้องติดตามอ่าน นั่นคือ บทสัมภาษณ์ ดร. ประเมษฐ์ บุญนาศิริกิจ นายกสมาคมนักวิชาการการท่องเที่ยว (ประเทศไทย) และอาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงทิศทางและมุมมองของการสร้างความยั่งยืนต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับการท่องเที่ยว ในคอลัมน์สัมภาษณ์พิเศษ นอกจากนี้ ในคอลัมน์ประจำอื่นๆ กองบรรณาธิการวารสารธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังได้คัดสรรสาระดีๆ มาแนะนำให้แกผู้อ่านได้ติดตามอีกมากมาย

กองบรรณาธิการวารสารธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หวังว่าเรื่องราวในแต่ละคอลัมน์จะช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้อ่าน ในการเดินทางไปท่องเที่ยวครั้งใหม่ด้วยหัวใจสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีอันทรงคุณค่าประจำท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป ตามแนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ที่ปรึกษา : ดร. รวีวรรณ ภุริเดช สุโข อุบลทิพย์ ดร. ภิรณ สัยยะสิริพานิช

บรรณาธิการที่ปรึกษา : พุทธิพงษ์ สุรมฤญ

บรรณาธิการอำนวยการ : อรวรรณ ดนัยบุตร

กองบรรณาธิการ : นฤดี คณิตจินดา ดร. ภัทริกา ก็นสยะวิชัย ดร. วรศักดิ์ พ่วงเจริญ

กรณิษฐ์ พยัคฆประสารณ์ ภัทรินทร์ ทองสีมา ดร. เญญนากรณ วัฒนธนาชัย

ดร. นิชนันท์ กัดแก้ว สอสา คำธิชอย ดร. กายวัฒน์ สาขาก

คณะผู้ประสานงาน : เทพวารี จังสาปิตชัย อุกฤษ เรืองชู ธนชัย ไวยะบุตร

พดุงวิทย์ ทองสำราญ ปารณภา อมราพิทักษ์ บุษปกรณ อุดมกรวิทย์

ดำเนินงานจัดพิมพ์ : บริษัท ดอกเบี๋ย จำกัด

Advisors : Dr. Raweewan Bhuridej, Sukho Ubonthip, Dr. Phirun Saiyasitpanich

Advising Editor : Phudhiphong Suraphruk

Editor-in-Chief : Orawan Danaibuthir

Editorial Board : Naruedee Kanitjinda, Dr. Pahratipa Sansayavichai, Dr. Warasak Phuangcharoen, Korapin Phayakprakam, Pattarin Tongsimma,

Dr. Benchamapom Wattanatongchai, Dr. Nichanan Tadkaew,

Swaros Dumrichob, Dr. Kollawat Sakhakara

Coordinators : Theparre Jungsatapatchai, Ukrit Ruangchu, Thanachai Waiyanet,

Padungwit Hongsamart, Prathana Ammaraphitak, Bussapakom Udomsap

Publisher : Dokbia Co.,Ltd.

The Nature and Environment Journal Vol. 7 No. 4 (October - December 2018) is proud to present various stories on the topic of “Sustainable Tourism”, by introducing the readers through the knowledge, activities and participation of local communities to form a model of tourism management; in raising awareness and bring out the responsibility that people should have toward natural resources, local traditions, and cultures, as well as toward their own characteristics and unique community’s identity. The Editorial Board of the Nature and Environment Journal have genuinely picked out many interesting articles to be published in each column. Starting from the cover story, “Krabi ... and its Green Style Tourism”, to uncover the treasure of local travel, and reaffirm the position of eco-tourism, which creatively enhance the idea of Smart Tourism; a tourism that leave the visitor with unforgettable impression and make them willing to revisit again. AND DON’T MISS! The special interview of Dr. Poramet Boonnumsirikij, the President of Tourism Academic Association of Thailand and the lecturer of Faculty of Business Administration (Tourism), Ramkhamhaeng University, who will open up to share his idea and perspective on the sustainable natural resources and environmental management and tourism. Moreover, the Editorial Board of Nature and Environment Journal have selected many fascinating stories for all the readers to be worth following.

The Editorial Board of Nature and the Environment Journal hope that the stories in every column will inspire the reader to go out traveling and finding new experiences in new places with a “Green heart”, a heart of environmentalist, who are willing to concern and conserve the cultures and local traditions, following the principle of “Sustainable Tourism”.

สารบัญ Contents

เรื่องเด่น สผ. ONEP News

- 04** การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศขององค์กรย่อย สมัยเพิ่มเติม
(United Nations Climate Change Conference: Additional sessions of the subsidiary bodies)

เรื่องจากปก Cover Story

- 10** กระบี่...กับการท่องเที่ยวแบบ Green Style
Krabi ... and its Green Style Tourism

สัมภาษณ์พิเศษ Special Interview

- 18** ท่องเที่ยวอย่างไรให้ยั่งยืน
How to travel sustainably?

ส่องโลก World Focus

- 26** เส้นทางสายไดโนเสาร์ เรื่องราวบรรพกาล สู่การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่
Dinosaur Route... From Paleo to New Tourism Pattern

สิ่งแวดล้อมและมลพิษ Environment and Pollution

- 34** “สุนิยม ชมวิถี” ที่บ้านเป็ดใน
Enjoy Lifestyle at a Community of Happiness, Baan Pred Nai
- 42** ยิ่งรู้จัก ยิ่งรัก ... คีรีวง มาทำความรู้จักกับคีรีวง
The more you know, the more you love... Kiriwong

สมดุลและหลากหลาย Balance and Diverse

- 52** นกในเมือง
Birds in the City

ถาม - ตอบ FAQ

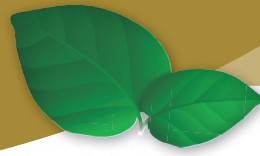
ก่อนจะปิดเล่ม Epiloque

เรื่องเด่น สผ.

(สผ. : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศขององค์กรย่อย สมัยเพิ่มเติม

(United Nations Climate Change Conference: Additional sessions of the subsidiary bodies)

การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศขององค์กรย่อย สมัยเพิ่มเติม จัดขึ้นระหว่างวันที่ 2-9 กันยายน 2561 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย โดยพิธีเปิดการประชุมอย่างเป็นทางการมีขึ้นเมื่อวันอังคารที่ 4 กันยายน 2561 ซึ่งพลเอก สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (รมว.ทส.) ได้ให้เกียรติร่วมกล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุมร่วมกับนาย Frank BAINIMARAMA ประธานที่ประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ดร. อนุสรณ์ วรรณวิเศษ
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) สมัยที่ 23 และนาย Michal Kurtyka ว่าที่ประธานที่ประชุมรัฐภาคีอนุสัญญา สมัยที่ 24 และนาง Patricia Espinosa เลขาธิการอนุสัญญา โดย รมว.ทส. ได้เน้นย้ำความสำคัญของการประชุมในครั้งนี้เพื่อเร่งจัดทำรายละเอียดแนวปฏิบัติของความตกลงปารีส เพื่อให้ภาคี

United Nations Climate Change Conference: Additional sessions of the subsidiary bodies

The United Nations Climate Change Conference: Additional sessions of the subsidiary bodies took place between 2-9 September 2018 at United Nations Conference Centre of the United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP), Bangkok, Thailand. The opening plenary took place on Tuesday, 4th September 2018, in which H.E. General Surasak Karnjanarat, Minister of Natural Resources and Environment, Thailand, had delivered a welcoming remarks together with H.E. Mr. Frank BAINIMARAMA, the President of the 23th session of the Conference of Parties, H.E. Mr. Michal Kurtyka, the incoming President of the 24th session of the Conference of Parties, and Ms. Patricia Espinosa, the Secretariat of the United Nations

Dr. Anuporn Wanwisade

Environmental, Practitioner level

Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning

สามารถนำไปใช้ได้อย่างสมบูรณ์ และขอให้ทุกภาคีเร่งดำเนินงานร่วมกัน เพื่อมุ่งจัดทำเอกสารพื้นฐานการเจรจาที่สมดุล ครอบคลุม และทุกภาคีเป็นเจ้าของ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญา สมัยที่ 24 ต่อไป รมว.ทส. ได้นำเสนอความก้าวหน้าในการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย ทั้งด้านการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัว นอกจากนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังได้จัดงานเลี้ยงต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ณ หอประชุมกองทัพเรือ เพื่อแสดงถึงการเป็นเจ้าบ้านที่ดีและแสดงเจตจำนงค์ของประเทศไทยที่จะสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้อนุสัญญาฯ เพื่อเป็นกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก

การประชุมในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ภาคีอนุสัญญาฯ ทบทวนเกี่ยวกับรายละเอียดแนวปฏิบัติของความตกลงปารีสตามที่ระบุไว้ในภายใต้ Paris Agreement Work Programme (PAWP) ให้แล้วเสร็จเพื่อให้ที่ประชุมอนุสัญญาฯ สมัยที่ 24 พิจารณารับรองในเดือนธันวาคม 2561 ซึ่งการประชุมครั้งนี้เป็นโอกาสสุดท้ายที่ภาคีจะได้หารือร่วมกันในเรื่องรายละเอียดแนวปฏิบัติฯ ซึ่งมีรายละเอียดที่ครอบคลุม

ประเด็นต่างๆ เช่น เนื้อหา การจัดทำบัญชี และกรอบเวลาในการจัดส่ง Nationally Determined Contributions (NDCs) ซึ่งครอบคลุมเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัว แนวทางในการจัดทำรายงานการปรับตัว (Adaptation communication) ผลกระทบจากการดำเนินการมาตรการการลดก๊าซเรือนกระจก (Impact of the implementation of response measure) กลไกความร่วมมือที่มีการถ่ายโอนคาร์บอนเครดิตระหว่างประเทศ (Cooperative approaches) กลไกเทคโนโลยีและกรอบเทคโนโลยี (Technology mechanism and technology framework) การเสริมสร้างศักยภาพ (Capacity-building) กรอบความโปร่งใสในการดำเนินงานและการสนับสนุน (Enhanced transparency framework for action and support) กระบวนการทบทวนสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความก้าวหน้าในการดำเนินงานระดับโลก (Global stocktake) การจัดทำบัญชีทรัพยากรการเงินที่ผ่านช่องทางสาธารณะ (Accounting of financial resources provided and mobilized through public interventions) และคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานและการบังคับใช้ของความตกลงปารีส (Committee to facilitate

Framework Convention on Climate Change (UNFCCC). In his remarks, H.E. General Surasak Karnjanarat recalled the importance of the meeting to accelerate the development of the implementation guideline to allow a full operation of the Paris Agreement. He urged all Parties to expedite the work toward an agreed basis for the negotiating text that is balanced, comprehensive and Party-driven to pave the successful way to the COP 24. Also, he provided updated information on the implementation of climate mitigation and adaptation in Thailand. On this occasion, the Ministry of Natural Resources and Environment hosted the welcome dinner at the Royal Thai Navy Convention Centre on Tuesday, 4th September 2018 to offer Thailand's warm hospitality and express our appreciation and support to all Parties for the continued efforts in addressing climate change.

The meeting aims to provide a platform for UNFCCC Parties to negotiate the details of the Paris Agreement Work Programme (PAWP). At COP 21, Parties adopted the Paris Agreement and mandated the

subsidiary bodies and the Ad Hoc Working Group on the Paris Agreement, and other constituted bodies to carry on the follow-up work under PAWP and COP 22 decided to conclude the work on PAWP by COP 24. This meeting is the last meeting for Parties to negotiate on this important details which cover a variety of issues such as features, information and accounting on Nationally Determined Contributions (NDCs), further guidance on adaptation communication, forum on

implementation and promote compliance) เป็นต้น

ผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ของไทยที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพลังงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข ส่วนราชการอิสระ และผู้แทนจากภาคเอกชน ได้เข้าร่วมการประชุมพร้อมกับผู้แทนจากอีก 196 ประเทศ และสหภาพยุโรป เพื่อเร่งหารือในแต่ละประเด็น โดยใช้พื้นฐานจากรายละเอียดที่ได้หารือไว้ครั้งที่แล้ว ในการประชุมองค์การย่อยกลางปี พ.ศ. 2561 ณ เมืองบอนน์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ซึ่งที่ประชุมสามารถร่วมกันจัดทำเอกสารที่รวบรวมความก้าวหน้าของการประชุมที่เรียกว่า “Bangkok Outcome” ที่มีความยาวทั้งสิ้น 307 หน้า อย่างไรก็ตาม การประชุมครั้งนี้มีความก้าวหน้าในวาระต่างๆ เช่น ข้อมูลที่ต้องจัดส่งและการจัดทำบัญชีของเป้าหมายการมีส่วนร่วมด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ประเทศกำหนด (NDCs) การสื่อสารข้อมูลทางการเงินที่ประเทศพัฒนาแล้วจะสนับสนุนการดำเนินงานด้านการ

เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อประเทศกำลังพัฒนา และการรายงานข้อมูลสนับสนุนทางการเงิน เป็นต้น ทั้งนี้ ประเด็นสำคัญที่ยังมีการหาข้อสรุปร่วมกันในการเจรจา คือ การตีความและการนำไปสู่การปฏิบัติของหลักการความยืดหยุ่นสำหรับประเทศกำลังพัฒนาในการกำหนดกฎระเบียบในเรื่องต่างๆ ภายใต้ PAWP และการสร้างความมั่นใจต่อการสนับสนุนทางการเงิน เทคโนโลยี และการเสริมสร้างขีดความสามารถโดยประเทศพัฒนาแล้วแก่ประเทศกำลังพัฒนาภายใต้ความตกลงปารีส โดยประเทศกำลังพัฒนาต้องการได้รับการสนับสนุนเงินทุนเพิ่มเติม และความมั่นใจที่จะสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้โดยสะดวก นอกจากนี้ ประธานการประชุมองค์การย่อยทั้งหมดได้ร่วมกันจัดทำเอกสาร textual proposal (ข้อเสนอในรูปแบบเอกสาร) เพื่อช่วยให้ภาคีใช้เป็นพื้นฐานในการหารือสำหรับจัดทำข้อตัดสินใจในประเด็นต่างๆ ในการประชุม COP 24 ณ เมืองคาโตวิตเซ สาธารณรัฐโปแลนด์ต่อไป

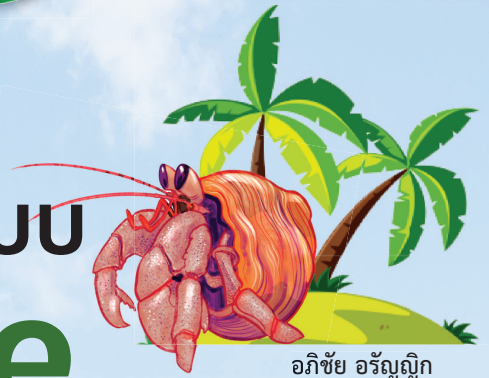
impact of the implementation of response measures, guidance on cooperative approaches, technology mechanism and technology framework, capacity-building, modalities, procedures and guidelines for the enhanced transparency framework for action and support, matters relating to global stocktake, and modalities for the accounting of financial resources provided and mobilized through public interventions, and modalities and procedures of the committee to facilitate implementation and promote compliance.

Thai delegation from relevant agencies, including the Ministry of Natural Resources and Environment, Ministry of Foreign Affairs, Ministry of Energy, Ministry of Agriculture and Cooperatives, Ministry of Science and Technology, Ministry of Industry, Ministry of Public Health, Independent Government Agencies and Private sectors attended this meeting together with delegates from 196 countries and European Union (EU) to engage in the discussion on each important issue while using the informal notes from the previous meeting as a starting point. At the end of the meeting, Parties successfully adopted the informal notes that capture the progress of each issue under the “Bangkok outcome” a document of totally 307 pages long. It indicated that the progress of each agenda are advancing differently such as information and accounting of Nationally Determined Contributions (NDCs) and ex-ante information and reporting of climate finance provided to developing countries. The contentious issues that need to be resolved are; the operationalization of flexibility for developing countries in the rules, procedure, and guidance of issues under PAWP and ways to ensuring financial, technological, and capacity-building supports from developed countries to developing countries under the Paris Agreement. Developing country Parties stressed

that the financial support should be additional, predictable, and accessible. Moreover, Parties requested the presiding officers of the APA, SBSTA and SBI to prepare the reflection notes that include the textual proposals that would be helpful for advancing Parties’ deliberations in adopting relevant decisions on PAWP at COP 24 in Katowice, the Republic of Poland in December 2018.

กระบี่...กับการท่องเที่ยวแบบ Green Style

อภิชัย อรัญญิก
ผอ.ททท. สำนักงานกระบี่

จังหวัดกระบี่ มีคำขวัญว่า “กระบี่เมืองน่าอยู่
ผู้คนน่ารัก” จากการเป็นเมือง
ท่องเที่ยวชั้นนำของประเทศ ตั้งอยู่
บนชายฝั่งทะเลอันดามัน ผู้คนมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย
และอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ อีกทั้งเป็นเมือง
แห่งการเกษตร มีแนวทางการพัฒนาเชิงอนุรักษ์ ที่คำนึงถึง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยปัจจุบันเศรษฐกิจของ

จังหวัดกระบี่เติบโตแบบก้าวกระโดดทั้งทางด้านการท่องเที่ยว
และการเกษตร โดยเฉพาะการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้
ให้จังหวัดกระบี่เมื่อปี พ.ศ. 2560 เกือบแสนล้านบาท ซึ่งสูงเป็น
ลำดับ 5 ของประเทศ ความเจริญเติบโตทำให้ผู้คนทั้งใน
ประเทศและต่างประเทศ มุ่งเดินทางเข้ามาจังหวัดกระบี่
เพื่อท่องเที่ยว ทำธุรกิจ และอยู่อาศัย จนส่งผลกระทบต่อ
อาทิ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและแหล่ง
ท่องเที่ยว การละเมิดกฎและข้อตกลงร่วมในการบริหารจัดการ
การท่องเที่ยว สภาพสังคมที่ทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคน
กระบี่ มีความซับซ้อนและมีปัญหามากขึ้น จึงมีความจำเป็น
ที่การพัฒนาทุกองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัด
กระบี่จะต้องคำนึงถึงการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน

จากการวิจัยของ ผศ.ดร.ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พบว่าการขับเคลื่อนเมืองท่องเที่ยว
สีเขียวในจังหวัดกระบี่ ต้องอาศัยองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง
และมีความเชื่อมโยงกัน ทั้งการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์
การพัฒนาชุมชน การจัดการธุรกิจท่องเที่ยว และการกระตุ้น
ให้นักท่องเที่ยวท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ รวมถึงการ
สร้างวัฒนธรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้
เกิดขึ้นในจังหวัดกระบี่ เนื่องจากนักท่องเที่ยวคือจุดเริ่มต้นของ
การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อ
ความต้องการใช้พลังงานและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
ด้วยเหตุนี้จังหวัดกระบี่ จึงจำเป็นต้องสร้างวัฒนธรรม
การท่องเที่ยวสีเขียว ที่ทำให้ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญแก่
กิจกรรมและวิถีชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เช่น
การลดการใช้พลังงาน การลดขยะ น้ำเสีย ขับเคลื่อนชุมชน
ท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบ และธุรกิจท่องเที่ยว
สีเขียวของจังหวัดกระบี่ เป็นต้น

Krabi's provincial slogan is "a lively town with lovely people" resulting from its image of a leading tourist destination of Thailand. Krabi is located on the coastal area of Andaman Sea. It is an agricultural city where people live their simple way of life and enjoy their peaceful and harmonious living altogether under a conservational development direction, focusing mainly on natural resources and environment. Economy of Krabi at the present is dramatically increased in both tourism and agriculture sectors especially tourism that generate great amount of income to Krabi at almost a 100 billion Baht in 2017, ranking the fifth of Thailand. The economic growth attracts people within Thailand and from other foreign countries, visiting Krabi for various purposes such as travelling, doing business and living. As a consequence, it results in the declination of natural resources and tourist attraction, violation on rules and agreement on tourism management, creating more complexity and troublesome of social and way of

life of the people in Krabi. Hence, it is necessary that developments in all aspects of tourism industry of Krabi must give more concerns on sustainability and environmentally friendly in both demand and supply.

According to the research study of Professor Assistant Siwarit Pongsornrangsri from Walailak University, stated that driving Green Style Tourism of Krabi depends on various factors that are involving and connecting in general. The factors comprise of policy and strategic formulation, community development, tourism business management and responsible travel stimulation as well as implanting culture of Green Style Tourism in Krabi. As tourist is the beginning of facility developments that result in demands on power and natural resources. Thus, Krabi Province has to set up Green Tourism culture that would convince all parties and sectors to pay more attention to activity and way of life that are sustainable

Krabi ... and its Green Style Tourism

Apichai Aranyig

Director of Tourism Authority of Thailand, Krabi Office

จากความจำเป็นและความสำคัญอย่างมีนัยสำคัญในการใช้การท่องเที่ยวเป็นกลไกขับเคลื่อน GPP (Gross Provincial Product at Current Market Prices) ของจังหวัดกระบี่ในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการต่อยอดและเติมเต็มจากฐานทรัพยากรทางธรรมชาติและสังคม ประเพณีวิถีความเป็นอยู่ของชาวกระบี่ที่มีรากเหง้าที่สามารถสืบค้นย้อนไปได้ถึง 3,000 – 5,000 ปี กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกระบี่ ล้วนมีเรื่องที่น่าสนใจให้ติดตาม และค้นคว้าหาความเชื่อมโยงถึงเรื่องราวความเป็นไปจากร่องรอย รวมถึงเรื่องเล่าจากคนสู่คนส่งต่อผ่านจากรุ่นสู่รุ่น ตัวอย่างเช่น

กลุ่มชาวละ เป็นชนเผ่าดั้งเดิมอพยพเร่ร่อนอยู่ตามเกาะแก่งชายทะเลฝั่งมะละกา มาเลเซีย ไทย พม่า มีอยู่หลายกลุ่ม อาทิ อูรักลาไวกัย มอแกน มาซิง (สิงห์) เรียกรวมๆ กันว่าโอริงละอูด แปลว่าคนทะเล ในประเทศไทยมีจังหวัดสตูล กระบี่ พังงา ภูเก็ต และระนอง ชาวละในกระบี่เป็นกลุ่มอูรักลาไวกัย อยู่บริเวณบ้านศาลาด่าน บ่อแห่น สังกะอู้ แหลมคอกวาง เกาะจำ เกาะศรีบอยา แหลมตงเกาะพีพี ซึ่งชาวละในกระบี่อพยพมาจากมะละกา ผ่านทางไทรบุรี มาลันตา สมัยพวกพ่อค้าอาหรับ มลายูเดินทางมาค้าขายเรียกพวกนี้ว่า “**โอริงลอนตา**”

กลุ่มชาวไทยพุทธ กลุ่มดั้งเดิมมาจากนครศรีธรรมราช ตั้งแต่สมัยมาตั้งด่านจับช้าง แสวงหาที่ทำกิน พวกหลบหนีภัยบ้านเมือง นอกจากนั้น มาจากไชยา ท่าขนอน สมัยเจ้าพระยาสุรินทราชา (จัน) เปิดเส้นทางขนพระราชทรัพย์ และในจังหวัดอื่นที่ใกล้เคียง เช่น พังงา ตรัง และพัทลุง เป็นต้น

กลุ่มไทยมุสลิม มีที่มาหลากหลาย เช่น กลุ่มชาวมลายู เป็นต้น ในสมัยเส้นทางการค้าทางทะเล กลุ่มไทยมุสลิมมาจากนครศรีธรรมราชสมัยเริ่มตั้งเมือง กลุ่มจากไทรบุรีและรัฐใกล้เคียงในยุคสมัยสงครามทางการเมือง ส่วนกลุ่มจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้ามาที่หลัง กลุ่มนี้จะพูดภาษามลายูท้องถิ่น

กลุ่มคนจีน คนจีนมีหลายกลุ่ม เช่น แต่จิว ฮกเกี้ยน ไทหล่า กวางตุ้ง และจีนแคะ เป็นต้น คนจีนเข้ามาหัวเมืองตะวันตกจำนวนมากในช่วงสมัยรัชกาลที่ 3-5 ตั้งแต่จังหวัดตรัง ถึงระนอง ฮกเกี้ยนจะเป็นพวกแรกๆ มาทำเหมืองแร่ดีบุก แล้วกลายเป็นนายเหมือง เป็นผู้นำทางเศรษฐกิจ เป็นนักปกครองในที่สุด คนจีนในกระบี่มี 2 กลุ่ม กลุ่มแรกมาจีนเหมือง และกลุ่มแสวงโชคที่ผ่านมาจากป็นขึ้นตามชายฝั่งทะเล เช่น ลันตา คลองพน คลองสน เทือกคลอง และอ่าวลึก เป็นต้น คนไทยเชื้อสายจีนกลายเป็นลมหายใจทางธุรกิจการค้าของเมืองในเวลาต่อมา

and environmentally friendly such as reductions on energy consumption, proper management of garbage, wastewater, driving the pilot model of Green Tourism Community and Green Tourism Business of Krabi and etc.

Regarding to the necessity and the importance that signify the tourism as a driving force towards GPP of Krabi in economy that is the extension and fulfillment from natural resources, social, and culture of the people of Krabi that can be dated back to 3,000-5,000 years ago. Ethics people are very interesting to uncover, finding out the connections and stories from the remaining traces that has been passed on from generation to generation. For instance;

Sea Gypsy is an ethic minority group, roaming around the islands of Melaka Peninsular, Malaysia, Thailand, and Myanmar. Sea Gypsy can be divided into many sub-groups such as Ulak Lawoi, Morgan, Masing (Singha) that are commonly known as “orang laut” that means sea people. Some of them are living in Satun, Krabi, Phang Nga, Phuket, Ranong of Thailand. Those who live in Krabi are Urak Lawoi living in Ban Sala Dan village, Bo Haen village, Sang Ka-ou village, Laem Kor Kwang village, Ko Jam

island, Ko Sri Bo Ya island, and Laem Tong of Ko Phi Phi. Sea gypsies of Krabi came from Melaka through Saiburee to Ko Lanta Island. Merchants from Arab and Malaya called them “orang lonta”

Buddhist Thai is a traditional people from Nakhon Si Thammarat since the times of catching elephants, seeking land for settlement, and escaping from civil strife. Some of them were from Chaiya and Tha Khanon of Suratthani during the reign of Chao Phraya Surinthaecha (Jan) opened the route to transfer his treasures, and also from nearby provinces such as Phang Nga, Trang, Phatthalung and etc.

Thai Muslim is a group from various origins such as Java-Melayu that came to Krabi via sea journey. Some came from Nakhon Si Thammarat since the establishment of Krabi. Many escaped from Saiburee and nearby since the political war. The group form southern bordering provinces of Thailand recently came. They are spoken in local Melayu dialect.

Chinese is a group of various Chinese such as Teochew, Hokkien, Hainan, Cantonese, and Hakka. A lot of Chinese came in during the reign of King Rama 3-5 to Trang up to Ranong. Hokkien was the first

กิจกรรมห้ามพลาด

1. สัมผัสความหลากหลายและเจ๋มจั่นของ
สามวัฒนธรรมที่ปลายแหลม
2. ส่องเรือชมความงามของธรรมชาติและภาพ
เขียนโบราณที่ทรงคุณค่า
3. ทำกิจกรรมอนุรักษ์พันธุ์ไม้กับชุมชน และ
รับประทานอาหารคลุกกะปิกับสาหร่ายพวงองุ่นสดๆ

กระบี่อีกครั้ง (Krabi Once Again) จากแนวทางการพัฒนาจังหวัดกระบี่ ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ให้เป็นการท่องเที่ยวสีเขียว (Green Tourism) และเพิ่มศักยภาพให้ได้มาตรฐานสากลภายใต้แนวคิด 7 Green concepts เชื่อมโยงการท่องเที่ยวกระแสหลักที่เป็นหาดทราย ชายทะเล เกาะแก่ง และความงดงามใต้ผืนทะเลสีมรกตแห่งอันดามัน ไปสู่การท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชน โดยการบริหารจัดการของแต่ละชุมชน เป็นการกระจายนักท่องเที่ยวและรายได้สู่ชุมชนโดยตรง เป็นการเปิดมิติมุมมองประสบการณ์ใหม่ ที่แต่ละชุมชนจะสามารถส่งมอบให้นักท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การเคารพในความเป็นชุมชน ความเชื่อ ความเหมือนหรือความแตกต่างที่มีเสน่ห์ ทั้งในการเดินทาง อาหารการกิน ความเป็นอยู่ และการประกอบอาชีพ

กระบี่อีกครั้ง ก็ยังโรแมนติก เทียวทะเลแหลมสัก ร่วมอนุรักษ์พันธุ์ไม้ มาที่นี้แล้วคุณจะตกหลุมรักกับวิวเทพนิยายแบบพาโนรามา ที่ปลายแหลม วิถีชุมชนสามวัฒนธรรมของชาวแหลมสักที่อยู่ร่วมกันอย่างสุขสมมาหลายต่อหลายรุ่น ทั้งชาวไทยพุทธ มุสลิม และ ชาวจีน

กระบี่อีกครั้ง ก็ยังเป็นสุข เทียวท่องล่องป่าชายเลน และสัมผัสวิถีชาวเกาะ บ้านทุ่งหยีเพ็ง เกาะลันตา หากคุณอยากหาสักที่ ชุมชนแห่งความสงบสุขโอบล้อมด้วยมิตรภาพ และธรรมชาติฟังเสียงตัวเองจากข้างใน ผสานไปกับเสียงนกเสียงปลา และใบไม้ต้องลมในป่าชายเลน ทอดความคิดไปกับสายน้ำ การผสมผสานที่ลงตัวของความสุขสงบกับธรรมชาติ มาเติมพลังชีวิตกันอีกครั้ง

กิจกรรมห้ามพลาด

1. นั่งรถสามล้อพื้นเมืองชมหมู่บ้านที่ยังคงความ
สงบบนเกาะลันตา
2. ส่องเรือแจวโบราณ เรือหัวโทง หรือพายคายัค
ชมความงามความอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลน
สองหยดนิ่งๆ กลางป่าแล้วฟังเสียงธรรมชาติ
รับประทานอาหารพื้นถิ่น
3. เรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์ป่ากับกลุ่มอนุรักษ์ชุมชน
บ้านทุ่งหยีเพ็ง

group that worked in tin mines and became mine owners that were the leaders in business and finally became administrators. There are 2 Chinese groups in Krabi: the first group were working in mines and another group were adventurer that came from Penang of Malaysia and traveled along the coastlines such as Ko Lanta and Island, Khlong Pon, Khlong Son, Nue Khlong, and Ao Luk, etc. Chinese Thai later became the core in business of Krabi.

Krabi Once Again

According to Krabi Provincial Development Plan, tourism development strategy of Green Tourism and 7 Green Concepts to connect main tourism products that include beach, island, and undersea environment of Andaman Sea with local communities by management of each community will directly spread out the numbers of tourist and income to the communities. That will be a new experience and a new product that each community can directly provide to the tourists. Mutual exchange and learning in capability and experience will be fascinatingly occurred with the mutual respect between each other on the belief, similarity or difference along the ways of travelling, dining, staying, making a living, storytelling, creating love and pride of native locality.

Krabi Once Again, Always Romantic ...

Visit Laem Sak and participate in plant conservation.

You will fall in love to a fairy tale, a panorama view at the far end of Laem Sak. The traditional ways of life of 3 cultures namely are Buddhist, Muslim, and Chinese-Thai, which are living peacefully together for generations at Laem Sak.

Recommended Activities

1. Experience the various and intensive cultures at the end of Laem Sak
2. Take a boat for attractive scenery of the nature and ancient paintings
3. Participate in wild plant conservation activity with the community and enjoy lunch of shrimp paste fried rice and oval sea grapes seaweeds

กระบี่อีกครั้ง ก็ยังมีเสน่ห์ แร่งบันดาลใจแห่งวิถี
เกาะกลาง คลองประสงค์ จังหวัดกระบี่ บ้านนี้ไม่เหมือน
บ้านไหน ห่างจากเมืองกระบี่ไม่เท่าไหร่แต่ยังคงวิถีแบบบ้านๆ
ที่มีเสน่ห์ ทะลอนไปกับสามล้อพ่วงข้างคู่ใจเพื่อไปลิ้มลอง
อาหารทะเลสดสะอาดจากกระชัง หรือ ทำโรตี่ จะมาสนุก
กับสีสันแต่งแต้มเขียนลายผ้าบาติก ผ้ามัดย้อม เรียนรู้เบสิค
การทำประมงพื้นบ้าน หรือจะอยากออกแรงผัดข้าวเปลือก
สีข้าวแบบโบราณ หรือนั่งคุยในร้านกาแฟอย่างคนท้องถิ่น
ก็อย่าได้พลาด “บ้านเกาะกลาง วิถีแห่งความพอเพียง”

กิจกรรมห้ามพลาด

1. สัมผัสกับคำว่านั่งเรือหางำกัฏเปลี่ยน ทะลุด
ไปทั่วเกาะที่ห่างจากเมืองแค่ไม่กี่กิโลเมตรแต่ยังคงวิถีชีวิต
ในแบบฉบับของตัวเองด้วยสามล้อพ่วงข้างคู่ใจ
2. เรียนรู้เรื่องหอยๆ เคล็ดลับที่ไม่ลับ กับการ
หาหอย สักหอย ประงอาหารจากหอย
3. กิจกรรมประชันกรงห้วงจุกที่ไม่ได้หาตุ๊กที่โหด
ง่ายๆ (สุกร์ และ อาภิตย์ เท่านั้น)
4. อดทนผลิตภัณฑที่ทอทั้งกัน เรือหัวโง่งจำลอง
ผ้าปาเต๊ะ บาติก และ ข้าวสารพันธุ์สังข์หยดคุณภาพดี
ที่แตกต่างกัน

การท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม... คือ
ธำคําคอบที่จะนำพาความอยู่รอดให้คงอยู่กับชุมชน และ
สร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมบนโลกใบนี้
และการท่องเที่ยวแบบ Green Style จะเป็นการเปิดชุมทรัพย์
ทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักกระบี่
อย่างลึกซึ้ง ตอกย้ำจุดยืนในด้านการท่องเที่ยวที่เป็นมิตร
กับสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาด
ให้นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ทั้งชาวไทย
และต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้นักเดินทาง
ตัดสินใจกลับมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่อีกครั้งด้วยความ
ประทับใจที่ยังคงอยู่ ซึ่งการท่องเที่ยวแบบ Green Style นี้
ยังเป็นการสนับสนุนให้เกิดระบบหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ
การอนุรักษ์ธรรมชาติ และวัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชน ซึ่งอาจ
กล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวแบบ Green Style เป็นเครื่องมือ
ที่ช่วยรักษาระบบนิเวศให้เกิดความสมดุล ยั่งยืน รวมถึง
การใส่ใจ และนำไปสู่การคืนความอุดมสมบูรณ์ให้แก่
ระบบนิเวศ ซึ่งนับเป็นหัวใจหลักของการท่องเที่ยวสีเขียว
ที่กำลังอยู่ในกระแสนิยมของชาวโลก ดังนั้น ทางผู้เขียนบทความ
ฉบับนี้ จึงขอเชิญชวนผู้อ่านให้เข้ามาสัมผัสกับความสวยงามของ
ธรรมชาติ และเสน่ห์วิถีชีวิตของชาวกระบี่ด้วยตัวของท่านเอง
โดยเริ่มจากการฝึกเป็นนักท่องเที่ยวหัวใจสีเขียวที่ใส่ใจ
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว (Green Style by Green
Tourism) ที่ไม่ใช่เพียงแค่การอ่านผ่านตัวหนังสืออีกต่อไป

Krabi Once Again, Always Happy ... Visit the mangrove forest and experience the local way of life of islanders of Ban Thun Yee Peng, Ko Lanta Island. If you are looking for a community with happiness that is surrounding by friendship and nature and listen to yourself from inside of you in harmonious to the sound of nature; voices of birds, rain, and wind against leaves of mangrove forest while let your thought flow along the stream, it is Thung Yee Peng, a place where peace and nature co-exist in harmony, recharging your life energy.

Recommended Activities

1. Take a ride on local tricycle for sightseeing the villages of Ko Lanta
2. Take a paddling boat ride, long-tailed boat, or kayaking into the mangrove forest to simply stay still in the middle of the forest and listen to the sound of nature, tasting the local foods
3. Learn about forest conservation with Ban Thun Yee Peng Community Conservation Group

Krabi Once Again, Always Fascinating ... The inspiration of the way of life of Ko Klang Island, Khlong Prasong, Krabi. It is not like any other village of Krabi. Located not far from the town of Krabi but fascinatingly maintain its own local way of life. Take a tricycle and have a ride for tasty seafood, lively take out from floating net basket, or making Roti, or enjoying with painting on batik cloth, making tie-dyeing cloth, learning local fishing, or winnow rice by traditional method, or enjoy chatting at a street coffee shop as a local. Never miss to visit "Ban Ko Klang" the way of sufficiency.

Recommended Activities

1. Experience and prove the term of "5-minute boat ride to the change of folkway". Take an island tour that is located very close to the town, but can maintain the authentic way of life
2. Learn and get some tips about shellfish since looking for to cooking a menu
3. Watch red-whiskered bulbul bird contest (only on Friday and Sunday)
4. Shopping local products of wooden models of Hua-Thong boat, Pateh cloth, Batik cloth and quality Sangyod rice

Only the Environmentally Friendly Tourism is the answer to solution of local survival and the sustainability of communities in Krabi of Thailand, especially the sustainability of this beautiful world. Green Style Tourism will be the opening of tourism treasure by community to enjoy and having fun traveling in Krabi. That will emphasize on the environmentally friendly of the tourism and promote the idea of sustainable tourism to travelers and its operators in Thailand and other foreign countries that will be the key for tourists to make decision on revisiting Krabi. The Green Style Tourism is also paved the way for the flow of economy cycle, nature and culture conservation of communities. Therefore, Green Style Tourism is a tool to protect ecosystems for sustainable existence and devotion that will lead to ecosystem restoration. It is the real essence of Green Tourism, the current trend of the world. The author would like to encourage all readers to experience the natural beauty and the people's way of life in Krabi by yourself. It can simply begin with a tourist with Green heart that concerns more and care more on the nature and surrounding environment. Green Style by Green Tourism will never be only on a paper anymore.

ท่องเที่ยว อย่างไร ให้ยั่งยืน

โดย กองบรรณาธิการ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ถือเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก จึงกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลให้ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศดีขึ้นด้วย ดังนั้น รัฐบาลจึงได้มีการพัฒนาองค์ประกอบหลายอย่างทางด้านการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนควบคู่กัน เช่น เส้นทางคมนาคม ถนน รถไฟฟ้า และสิ่งปลูกสร้างอาคารต่างๆ เป็นต้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยก็มีส่วนสำคัญในการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จัก ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลดีทางเศรษฐกิจ แต่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของสถานที่นั้นๆ ด้วย อาทิ ปัญหาการ

ทำลายทัศนียภาพ ปัญหามลภาวะ ขยะมูลฝอย และอาจส่งผลกระทบต่อชุมชนนั้นๆ อาทิ ค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น วิถีชีวิต

ของชุมชนที่เปลี่ยนไปเป็นสังคมเมือง และความเสี่ยงต่อการสูญเสียอัตลักษณ์ของท้องถิ่น

กองบรรณาธิการวารสารธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับเกียรติจาก ดร. ประเมษฐ์ บุญนำศิริกิจ นายกสมาคมนักวิชาการการท่องเที่ยว (ประเทศไทย) และอาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในการให้มุมมองต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวในโลกและประเทศไทยอย่างยั่งยืนว่าปัจจุบันเป็นไปในทิศทางใด และต้องเตรียมความพร้อมของชุมชนท้องถิ่นในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกอย่างไรให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ โดยตระหนักถึงคุณค่าต่อการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไปสู่ความยั่งยืนได้ในที่สุด

สถานการณ์การท่องเที่ยวของโลกและของประเทศไทย

ภาพรวมการท่องเที่ยวของโลก ณ วันนี้ ในแต่ละปีมีจำนวนและสัดส่วนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และจากที่องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ ได้คาดการณ์อนาคตการท่องเที่ยวโลกว่า จะมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งหากย้อนหลังไปก่อนหน้านี้ โดยปกติแล้วการท่องเที่ยวของโลก จะมุ่งไปท่องเที่ยวบรรดาเมืองชั้นนำ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภูมิภาคยุโรป และผู้นำแห่งการท่องเที่ยวคงหนีไม่พ้น นครปารีส ประเทศฝรั่งเศส นับเป็นประเทศที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุดในโลก รองลงมาก็จะเป็น

How to travel sustainably?

By Editorial Board

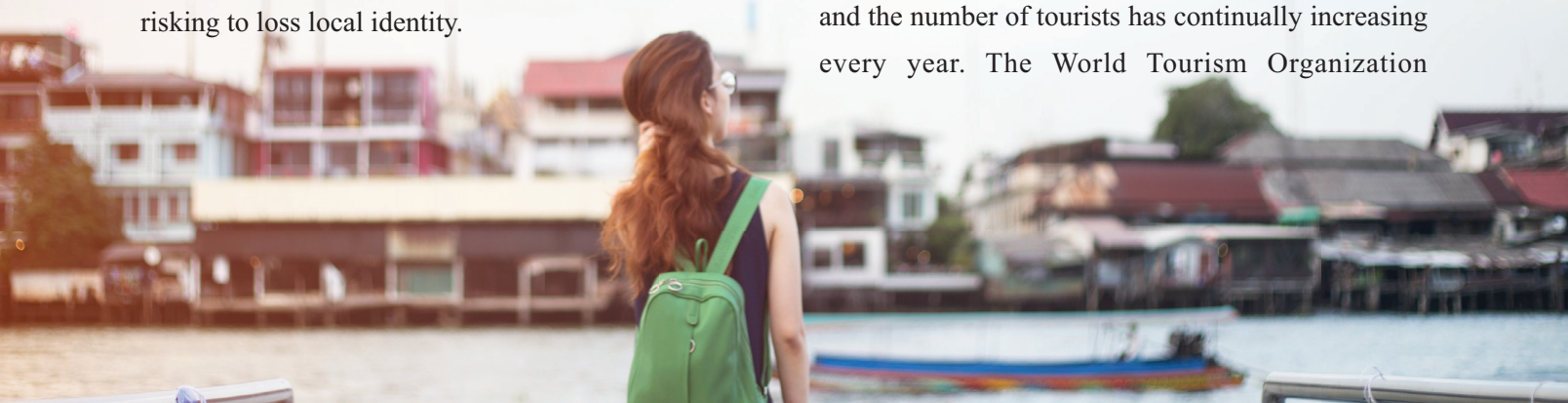

The tourism industry is a major industry that has generated a tremendous amount of revenue for Thailand. Tourism is important for national economic development which has led to better living standards and quality of life for Thai people. Therefore, Thai government has developed many infrastructures and facilities for tourism development, both in public and private sectors such as transportation routes, roads, sky trains and supported buildings. Additionally, Tourism Authority of Thailand has an important role in promoting tourist attractions to become well-known, both on a national and international level. Nevertheless, the growth of the tourism industry does not only provide better economic benefits, it can cause impacts on the environment of tourist attractions such as problems of deteriorating landscape, pollutions and wastes. Moreover, it may also negatively impacts on local communities such as increasing living expenses, changing local lifestyles toward city society, and risking to loss local identity.

It is an honor for the editorial board of Nature and Environment Journal that Poramet Boonnumsirikij, Ph.D., a president of Tourism Academic Association of Thailand and a full-time lecturer at tourism department of Business Administrative Faculty, Ramkhamhaeng University, provided a view on the situations of global and Thailand sustainable tourism. And what local communities need to prepare to cope with the change in Thailand's global status in order to compete with other countries as well as maintaining the awareness and the value of ecosystem conservation for the benefits of local communities. These actions will support the development of the sustainability of Thailand's tourism industry.

Situations of Global and Thailand Tourism

Today, the overall global tourism is growing and the number of tourists has continually increasing every year. The World Tourism Organization

สหราชอาณาจักร ในส่วนของประเทศไทยเองก็ถือว่ามีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับข้อมูลขององค์การการท่องเที่ยวโลกที่ระบุถึงแนวโน้มการท่องเที่ยวในปี ค.ศ. 2018 ซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 7 จากปีที่แล้ว และมีรายได้จากการท่องเที่ยวกว่า 1,340 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 และหากมองประเด็นการท่องเที่ยวของประเทศไทยในปัจจุบัน พบว่า มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับ 4-5 ปีที่แล้ว ถือว่าสูงขึ้นมาก เมื่อเทียบกับอดีต ซึ่งเราเคยคาดการณ์ไว้ว่า ในปีนี้ ค.ศ. 2018 จะมีนักท่องเที่ยวกว่า 20 ล้านคน แต่ปัจจุบัน มีนักท่องเที่ยวทะลุจำนวนนี้ไปแล้ว โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มสาธารณรัฐประชาชนจีน จัดเป็นตลาดใหญ่ แสงแชมป์อันดับหนึ่งก็คือ ประเทศมาเลเซีย สำหรับสถานการณ์ในอนาคต คาดว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อย่างไรก็ตาม จำนวนนักท่องเที่ยวอาจไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ หากว่ามีเหตุการณ์ไม่ปกติเกิดขึ้น อาทิ เหตุการณ์สึนามิ วิกฤติโรคซาร์ และวิกฤติทางด้านสงคราม

แม้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น แต่ยังมีอีกประเด็นหนึ่งที่ต้องจับตามองคือ เรื่องค่าใช้จ่ายของการท่องเที่ยว ซึ่งปัจจุบัน ประเทศไทย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีอัตราค่าใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายต่อหัวต่อคน ในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งเป็นรองเพียงประเทศสิงคโปร์ ที่มีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวันสูงกว่าประมาณสามเท่า โดยประเทศไทยจะอยู่ที่เฉลี่ยประมาณ 3,000 กว่าบาทต่อคนต่อวัน ปัจจัยดังกล่าวจึงมีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติเช่นกัน สำหรับรายได้จากการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ยังไม่สามารถคำนวณเป็นตัวเลขที่แท้จริงได้ทำได้เพียงการประมาณการที่พยายามทำให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง จึงขอตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ว่า หากภาครัฐมองการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรม รายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นการนำเงินตราจากต่างประเทศเข้ามาเพื่อพัฒนาประเทศ แต่หากเป็นการท่องเที่ยวของคนภายในประเทศนั้นนับเป็นเพียงการกระจายรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจของพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น หากพิจารณาให้ถี่ถ้วนคำนึงด้วยว่า รายได้จากนักท่องเที่ยวทั้งชาวต่างชาติและชาวไทยใช้จ่ายจริงๆ แล้วตกถึงประชาชนในประเทศมากน้อยเพียงใด หรือรายได้จากการท่องเที่ยวที่คิดเป็น GDP

ของประเทศไทย แต่เป็น GNP ของต่างประเทศ เพราะฉะนั้นคงต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วน

ทิศทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของประเทศไทย

ปัจจุบัน เรามีหลายหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ทั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ที่มีภารกิจในเชิงนโยบายการท่องเที่ยวของประเทศไทย และคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำหนดนโยบายและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ตลอดจนมีการประสานการทำงานร่วมกันของหน่วยงานดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานประเภทรัฐวิสาหกิจ คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีภารกิจในเชิงการตลาดการท่องเที่ยว เน้นการโฆษณาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักของนานาชาติ และยังมีองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) ตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน ตามพระราชกฤษฎีกาองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2546 ที่มีการกำหนดให้ประเทศไทยมีพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวเกิดขึ้น ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ประกาศโดยมติคณะรัฐมนตรีประมาณ 8 แห่ง และสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) ก่อตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาในปีพ.ศ. 2545 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการจัดงานกิจกรรม

(UNWTO) has forecasted future international tourism will expand wider in Asia. In the past, global tourism mainly congregates in the major cities of Europe such as Paris of France, which has the highest number of international tourists, and the United Kingdom. For Thailand, the number of international tourists has also increased compatibly with a report of UNWTO, which predicted that the tourism trend of international tourists in 2018 would increase 7 percent higher than the previous year. Also, tourism would bring revenue of more than USD 1,340 million or a 5 percent increase. At present, Thailand tourism has more visitors compared to 4-5 years ago, which was also much higher than the past record. It was predicted in the past that there would be more than 20 million tourist arrivals in 2018, but the number has gone far beyond that prediction. As we can see, now the majority of tourists came from China, which used to be from Malaysia. For the future trend, it is forecasted that the number of tourists will continually increase. However, the number of tourists may not be as predicted if there is an unusual event such as tsunami, SARS or political crisis.

Although the number of tourists is increasing, it is also important to look at their expenditures. At present, rate of tourist spending in Thailand is

considered as average compared to tourist spending per day in other Asian countries, and it was only lower than the tourist expenditure in Singapore, which is triple the amount of tourist spending in Thailand. In Thailand, a tourist approximately spends 3,000 baht per day. The spending is an important factor for international tourists. Regarding tourism revenue at present, it cannot be calculated in the exact figure. It can only be estimated. Thus, if Thai government considers tourism as part of the country's industry, the revenues from the international tourists can be used as the budget for country development and the domestic revenue will be a part of the income distribution to stimulate local business in specific areas. Therefore, it is necessary to determine how much revenue from tourism in both international and domestic levels really reaches Thai people or Thailand's GDP from tourism revenue which is also affected by the GNP of other countries.

Thailand's Tourism Trend

Today, many agencies are working on tourism, namely Ministry of Tourism and Sport (responsible for Thailand tourism's policy), and the National Tourism Policy Committee (establishing policy and tourism management and cooperation among tourism sectors). In addition, there is a state enterprise, Tourism Authority of Thailand, who is in charge of tourism marketing and advertisement in worldwide stage. The public organization, Designated Areas for Sustainable Tourism Administration, established by the law of public organization under the royal decree, Designated Areas for Sustainable Tourism Administration (Public Organization), B.E. 2546, there are designated areas in Thailand specifically for sustainable tourism. At present, Thailand has 8 designated areas for sustainable tourism which were announced by the cabinet.

ทางธุรกิจ จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยให้ความสำคัญแก่การท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการท่องเที่ยวในภาพรวมของประเทศนั้น มีหน่วยงานของรัฐที่ดูแลกว่า 4-5 หน่วยงาน

สำหรับการขับเคลื่อนและการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทย มุ่งเน้นการรณรงค์ไปที่เมืองหรือจังหวัดที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวประมาณกว่า 20 จังหวัด แต่พบว่า มีพื้นที่ที่เป็นจังหวัดท่องเที่ยวไม่ถึง 1 ใน 3 ของพื้นที่ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเกินหนึ่งล้านคน ซึ่งในปัจจุบันการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยประกาศแนวทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง 55 จังหวัดของประเทศขึ้น โดยคนไทยที่ไปท่องเที่ยวจะสามารถนำค่าใช้จ่ายมาลดหย่อนภาษีได้ และในเขตที่มีการท่องเที่ยวสูง ประมาณกว่า 22 จังหวัด ที่ประกาศพื้นที่ให้เป็นเขตพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น เขตพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันออก อาทิ จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด รวมถึงเขตพัฒนาการท่องเที่ยวตะวันตก ได้แก่ จังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง แล้ว ก็ยังมีเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอื่นๆ อีก เช่น เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน และเขตพัฒนาการท่องเที่ยวล้านนา เป็นต้น ซึ่งเรียกเขตพัฒนาการท่องเที่ยวเหล่านี้ง่ายๆ ว่า คลัสเตอร์ ซึ่งก็จะมีแผน มีนโยบาย และมีวิสัยทัศน์เฉพาะ โดยในอนาคตคาดหวังให้มีการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยน และมีการขยายตัวของการท่องเที่ยวภายในเขต และจังหวัดที่อยู่โดยรอบเขตพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น

มุมมองต่อ “การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน”

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน รวมถึงเน้นการรับผิดชอบต่อ

ต่อแหล่งธรรมชาติที่มีอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นนั้นๆ และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ตามที่องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization – WTO) ได้กำหนดหลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ตั้งแต่ ค.ศ. 1988 ว่า “การท่องเที่ยวที่นำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งมวล ด้วยวิถีทางที่ตอบสนองต่อความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียะ ในขณะเดียวกันก็คงไว้ซึ่งบูรณภาพทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยา ที่จำเป็นต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบต่างๆ ที่เอื้อต่อสิ่งมีชีวิตอื่นๆ” เพราะฉะนั้น เวลาที่เราพูดถึงเรื่องของ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนหลายคนกลับมองเพียงแค่จำนวนนักท่องเที่ยวที่มีเข้ามาท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งความเป็นจริงแล้ว ควรมองถึงองค์ประกอบสำคัญที่นักท่องเที่ยวเลือกที่จะไปท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นด้วย เช่น สภาพแวดล้อมและอัตลักษณ์ที่จริงแท้ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ เป็นต้น เพราะฉะนั้น ถึงแม้เรามีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก แต่การท่องเที่ยวทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม สุดท้ายก็จะเป็นเหมือนกับแหล่งเสื่อมโทรม คนก็จะเปลี่ยนไปหาที่ใหม่เรื่อยๆ ซึ่งการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไม่ใช่ว่าจะท่องเที่ยวแบบไหนหรืออย่างไรก็ได้

Thailand Convention and Exhibition Bureau (Public Organization) was established in accordance with the royal decree, B.E. 2545, to support and develop Thailand to become a center of business convention and exhibition. Obviously, Thailand gives their priority on tourism management with more than 4-5 working governmental agencies.

Thailand tourism development emphasizes on the campaigns of visiting the promoted cities or provinces, more than 20 provinces. However, it was found less than one third of these 20 tourist areas have more than 1 million tourists. At the moment, Tourism Authority of Thailand has preceded their marketing strategy to support second-tier tourist cities in 55 provinces. Furthermore, Thai visitors can bring receipts from tourism spending for tax deductions. In the area with high density of tourist activities, more than 22 provinces, were declared as a tourism development zone. For example, the tourism development zone of the eastern coast are Chonburi, Rayong, Chantaburi and Trat Province as well as the tourism development zone of the western are Petchaburi, Prachuab Kirikhan, Chumporn and Ranong Province. In fact, there are other tourism zones such as the tourism development zone of Andaman and the tourism development zone of Lanna. These zones are also called 'Cluster' having their own specific tourism plans, policies and visions. In the future, it is expected to form the connections, exchanges and expansion within each zone and other surrounding provinces to increase the number of tourists.

A View on "Sustainable Tourism"

Sustainable tourism is a type of tourism emphasizing on economic, social, cultural and environmental values as well as concerning on having

the responsibility toward natural attractions that have their own identity and cultural values relating to local ecosystem. The World Tourism Organization (UNWTO) has identified a principle of sustainable tourism since 1988, which is "Tourism that can support all resources management with a method that responds to the economic, society and aesthetic needs. At the same time, it can maintain culture and ecological process which are necessary for biodiversity and other systems to support living organisms." When we talked about sustainable tourism, many people thought only about the continuity of the number of tourists. In fact, it is important to discuss on major components that make the tourists decide to visit those attractions such as state of the environment and identity of those attractions. Although there are many tourist attractions, tourist activities have deteriorated the tourist sites, which will lead to the decreasing numbers of tourists and losing their attractiveness. Sustainable tourism is not a free style tourism. Nevertheless, we need methods in limiting the number of tourists. Many cities in Thailand had started to focus on carrying capacity to identify the number of accessibility. In some aspect, if high number of tourists visit the attraction without causing damages to the environment,

แต่เราต้องมีวิธีการจำกัดปริมาณของนักท่องเที่ยว ซึ่งในหลายๆ เมืองของประเทศไทย ได้เริ่มเน้นเรื่องของการเสริมสร้างขีดความสามารถในการรองรับเข้ามาเป็นตัวกำหนดในเรื่องของปริมาณนักท่องเที่ยว แต่ก็จะมีบางมิติที่ตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ว่า หากจำนวนนักท่องเที่ยวที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยว ไม่ได้ทำลายสภาพแวดล้อมให้เสื่อมโทรม เราก็สามารถที่จะเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวให้เหมาะกับแหล่งท่องเที่ยวได้ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนนักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว แต่ควรพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้ามาช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมหรือไม่ เนื่องจากในหลายๆ พื้นที่ นักท่องเที่ยวก็ช่วยเก็บขยะออกมาจากแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ เป็นต้น

ในขณะเดียวกัน ก็ต้องอนุรักษ์ด้านสังคมและวัฒนธรรมไปพร้อมๆ กัน กล่าวคือ สภาพวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ที่น่าเป็นห่วง เนื่องจาก ณ วันนี้ หลายๆ เมือง ได้มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงของการท่องเที่ยว แล้วส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณี ซึ่งเป็นช่องทางเอื้อประโยชน์ในการทำมาหากิน เฉพาะในเชิงการท่องเที่ยวมากเกินไป สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ เราจะรักษาวัฒนธรรมเหล่านี้ให้คงอยู่ トラบข้าวลูกข้าวหลานได้อย่างไร และต้องไม่ลืมว่าพื้นที่หรือชุมชนควรมีอัตลักษณ์ ไม่ใช่เฉพาะช่วงเวลาที่มีย่านท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ แล้วเมืองทั้งเมืองกลายเป็นเมืองประติศฐ์ คนที่แต่งกายด้วยชุดประจำชาติ ไม่ได้เกิดจากความต้องการหรือวิถีชีวิตพื้นที่ที่แต่งกายกันทุกวัน แต่เป็นการแสดงให้เห็น

นักท่องเที่ยวเห็น ซึ่งก็จะเหมือนกับดิสนีย์แลนด์ นักท่องเที่ยวควรได้เห็นว่ ชุมชนมีช่วงเวลาที่เป็นการดำเนินวิถีชีวิตตามปกติด้วย ไม่สมควรไปสร้างกิจกรรมเสริมพิเศษตลอดเวลา หรือนำผลประโยชน์มาเป็นแรงจูงใจ เพื่อทำให้เกิดกิจกรรมบางกิจกรรมแล้วก็ไปเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวโดยไม่จำเป็น เช่น เราจะดำนาลูกข้าว นักท่องเที่ยวควรจะมาเวลาที่เราดำนาลูกข้าว ไม่ใช่เราดำนากันทั้งปี เข้าดำนาลูกข้าว เย็นตอนต้นกล้าวันต่อๆ มาก็ดำนากันใหม่ ตอนรับนักท่องเที่ยวชุดใหม่เข้ามา เป็นต้น เพราะหากจะดำเนินการเช่นนี้ ชุมชนจำเป็นต้องกำหนดพื้นที่เฉพาะ และควรแนะนำหรือให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวถึงกำหนดเวลาของกิจกรรม ซึ่งจะสามารถพัฒนาให้เกิดการท่องเที่ยวที่เรียกว่า การเสริมรายได้ให้กับประชาชนในชุมชนท้องถิ่นและสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นได้ในเวลาเดียวกัน เนื่องจากชุมชนไม่ต้องทิ้งวิถีชีวิตเดิมๆ ไม่ต้องมาคอยต้อนรับนักท่องเที่ยวตลอด 24 ชั่วโมง หรือ 365 วัน

ดังนั้น ไม่ใช่เรื่องยากหากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยจะบรรลุเป้าหมายขององค์การท่องเที่ยวโลก ในการสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นในรูปแบบของการท่องเที่ยวทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ เพียงทุกๆ ภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ร่วมมือกันผลักดันและสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งต้องคำนึงถึงการพัฒนาในมิติเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุล จึงเชื่อได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวทั้งเชิงธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี และประวัติศาสตร์จะอยู่คู่กับประเทศของเราให้ลูกหลานได้ชื่นชม ศึกษา และเรียนรู้รากเหง้าความเป็นมาของบรรพบุรุษต่อไป

it is still possible to increase more people, depending on the appropriateness and its circumstances. Number of tourists is not the only factor for consideration, the behavior of tourists toward the nature and environment are also important; many visitors brought back their garbage after ending their travels.

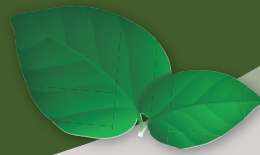
In the meantime, it is essential to conserve socio-culture. It is needed to be aware of the local lifestyle. As we can see, many cities have been changed from the impact of tourism; changes in local lifestyle, culture and tradition. It is important to ask how we can preserve culture for the next generations while never forget the identity of local community. There is a case that should not be happened. When the tourists come for visitation and seeing that everything in the community is unreal, local people wear a national costume just for presentation. The whole community is just like a Disneyland. The tourists should have an opportunity to see the communities in their normal days; no extra activities should be added all the time or bring some kinds of benefits to motivate local people to create more activities and increase price of tourism. For example, in a case of rice farming, the tourists should visit rice fields only when there is rice farming activity as in Thai culture we do not grow rice all year round. There should not be rice farming

activity, conducted just to entertain the visitors such as showing rice farming in the morning, in the evening performing removing seedlings, and the next day repeating these activities again. If the local people prefer to demonstrate these activities, it would be better for the community to have a specific area for demonstration and education. This will create a tourism activity which offers additional income to the local people as well as leading to sustainability. In this way, the community will be able to live their lives without concerning about tourists all the time.

Hence, it is not difficult for Thailand tourism industry to reach the goal of UNWTO in regard with establishing the sustainable tourism for both a domestic and international level. The most important thing is that all sectors; public, private and the people, collaboratively work in pushing and supporting sustainable tourism, and moving in the same direction. Last but not least, it is important to balance the development of economic, socio-cultural and environmental dimensions. These will assure that natural, cultural and historical attractions will continue exist in our country and well-preserved for the next generations to see and learn the origin of their ancestors.

ภาพจาก/Picture from <http://www.freepik.com>

เส้นทางสายไดโนเสาร์ เรื่องราวบรรพกาล สู่การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่

ศิตะ มานิตกุล

นักวิจัยปฏิบัติการ ศูนย์วิจัยและการศึกษาบรรพชีวินวิทยา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เมื่อ 130 ล้านปีก่อน ในดินแดนที่ปัจจุบันนี้เป็นที่ราบสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ผงสัตว์ขนาดมหึมาเดินท่องหาอาหาร เจ้าตัวใหญ่ที่สุดมีความยาวเกือบเท่าสนามเทนนิส พวกมันเอื้อมคอยาวไปยังเรือนยอดเพื่อกินใบไม้ ท่อนขาขนาดใหญ่ราวกับเสาเรือนทั้งสี่ข้างช่วยรับน้ำหนักมหาศาลอย่างมั่นคง หางยาวกวัดแกว่งรักษาสสมดุลการเคลื่อนไหว นี่คือ “ภูเวียงโกซอรัส สิรินธรเน่” ไดโนเสาร์ที่ถูกค้นพบซากดึกดำบรรพ์ หรือฟอสซิลเป็นชิ้นแรกในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 ที่จังหวัดขอนแก่น เป็นเรื่องเหลือเชื่อว่ามีสัตว์ขนาดมหึมาแบบนี้อยู่ทั่วไปในแผ่นดินอีสาน และถึงแม้ว่าพวกมันจะสูญพันธุ์ไปแล้ว แต่เสน่ห์ของไดโนเสาร์ก็กลับกลายเป็นที่ชื่นชอบของผู้คน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน

เรื่องราวของไดโนเสาร์ปรากฏในสื่อต่างๆ หลายรูปแบบ อาทิ หนังสือ สารคดี ภาพยนตร์และตัวการ์ตูน ซึ่งสัตว์ดึกดำบรรพ์เหล่านี้ดึงดูดใจเด็กๆ ไปสู่จินตนาการที่ไม่หยุดนิ่ง นอกจากช่วยเสริมสร้างพัฒนาการแล้ว ยังก่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และธรรมชาติ แม้แต่ผู้ใหญ่ก็ยังรู้สึกทึ่งตามไปด้วย เนื่องจากไดโนเสาร์ไม่เหมือนสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ในปัจจุบัน บ้างใหญ่โต บ้างดุร้าย ตลอดจนรูปร่างหน้าตาที่ประหลาดเกินจะเชื่อว่าโลกเคยมีสิ่งมีชีวิตแบบนี้อยู่

การเข้าถึงไดโนเสาร์ของผู้คนไม่ได้มีเพียงเฉพาะสื่อที่ยกตัวอย่างมาข้างต้นเท่านั้น สถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับไดโนเสาร์ก็ได้รับความนิยมไม่แพ้กัน แหล่งท่องเที่ยวทาง

ศิลปวิทยาการ ซึ่งเป็นประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้ และตอบสนองความสนใจพิเศษของผู้คน รูปแบบของการท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความเฉพาะทาง เช่น พิพิธภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ และนิทรรศการทางศิลปะ เป็นต้น ซึ่งถือว่ามีความโดดเด่นกว่าแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เนื่องจากเนื้อหาการจัดแสดงสามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา รวมถึงการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ทำให้สถานที่เหล่านี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเพิ่มจำนวนได้อีกมากตามความนิยมของคนในแต่ละยุคสมัย อย่างไรก็ตาม แม้ประเทศไทยจะมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติที่มีชื่อเสียงระดับโลกมากมาย แต่แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการนี้ยังไม่แพร่หลายนักเมื่อเทียบกับในต่างประเทศ

นอกจากนี้ แหล่งท่องเที่ยวที่มีซากดึกดำบรรพ์ของไดโนเสาร์ยังช่วยพัฒนา

ที่มารูปภาพ : ศิตะ มานิตกุล
Credit : Sita Manitkun

Dinosaur Route... From Paleo to New Tourism Pattern

Sita Manitkoon

Researcher Operational Level
Paleontological Research and Education Centre,
Mahasarakham University

130 million years ago, an area which is now a northeastern plateau of Thailand was dominated by a group of gigantic animals. The largest one could reach the length of a tennis court in size. They stretched out their long necks, plucking out leaves for diet. Their four massive legs, like pillars, stably hold their enormous body weight. The long swinging tale balances their movements. This specie is called "*Phuwiangosaurus sirindhornae*," which is the first dinosaur or fossil that has been discovered in Thailand since B.E. 2519, in Khon Kaen Province. Unbelievably, there were many gigantic animals lived across the northeastern plateau of Thailand in the past. Although these dinosaurs were extinct, its fascination has never been faded away, it is always under an interest of people, especially kids and youths.

The stories of dinosaur have been published through various media; in the book, documentary, movie, and cartoon animation. This primitive animal unceasingly influences the children's imaginations. It does not only support children's development but also builds up enthusiastic in learning sciences and nature. Even adult could also be mesmerized by these dinosaurs. Dinosaur is so much different from other present animals; some are enormous; some are fierce, and its strange structure makes it so incredible

that they were really existed in the world.

An accessibility to information on dinosaur is not only presented in the above-mentioned media. Tourist destinations, dinosaur attraction is also popular. The arts and sciences tourist attraction is mainly aimed to build up knowledge and respond to special interests of the tourists. The type of tourism is quite specific such as museum, science center, and art exhibition. It is more prominent than other tourist attractions because content can be regularly readjusted, as well as an ability to organize special activities to attract tourists. With these reasons, a number of these tourist attractions can be raised based on popularity in each era. Thailand has many worldwide cultural and natural tourist attractions. However, the arts and sciences tourist attraction is not well-known, comparing to other countries.

Furthermore, tourist attraction, the exhibition of dinosaur fossils can improve the economy, generate great amount of benefit to both government agencies and the local community, higher than the historical and cultural tourist attractions, which may not attractive to kid and youngster anymore. As a result, a tourism route in northeastern of Thailand, especially Khon Kaen and Kalasin Province that has been chosen the dinosaur as the main element of the exhibition was

เศรษฐกิจ ซึ่งสร้างเม็ดเงินมหาศาลแก่ภาครัฐและระดับครัวเรือนได้มากกว่าแหล่งท่องเที่ยวที่นำเสนอเฉพาะด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ซึ่งอาจไม่ดึงดูดกลุ่มเด็กและเยาวชนเท่าใดนัก จึงเป็นที่มาของเส้นทางท่องเที่ยวในจังหวัดภาคอีสาน โดยเฉพาะขอนแก่นและกาฬสินธุ์ ที่เลือกใช้ไดโนเสาร์เป็นตัวชูโรง ทำให้เหมาะกับผู้คนทุกช่วงวัยที่อยากจะเดินทางมาท่องเที่ยว ช่วยสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ชุมชนมีรายได้จากการขายของที่ระลึกและพัฒนาผลิตภัณฑ์มากมายจากภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิ การพัฒนาลายผ้าทอไดโนเสาร์ เครื่องจักสาน ตุ๊กตาผ้าขาวม้า

ในบางประเทศนั้น ไดโนเสาร์ทำให้เมืองที่แทบไม่เป็นที่รู้จักกลายเป็นสถานที่ยอดนิยมไปได้อย่างคาดไม่ถึง อาทิ พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์จังหวัดฟูกุอิ ในประเทศญี่ปุ่นเป็นตัวอย่างที่น่าสนใจ สถานที่แห่งนี้ตั้งอยู่ในเมืองคัตสึยามะ เมืองเกษตรกรรมนอกสายตา แม้แต่กับคนญี่ปุ่นเอง แต่ภายหลังการค้นพบฟอสซิลไดโนเสาร์ในปี พ.ศ. 2531 ฟูกุอิก็กลับกลายเป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียง และกลายเป็นสถานที่ที่ได้ชื่อว่ามีพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ชาวญี่ปุ่นและผู้คนจากทั่วโลกหลั่งไหลเข้ามาไม่ขาดสาย โดยเฉพาะเด็กๆ ซึ่งหลงใหลคลั่งไคล้ไดโนเสาร์เป็นอย่างมาก เราจึงพบเห็นความศรัทธาจากครอบครัว และขบวนนักเรียนที่มาทัศนศึกษา นอกจากนั้น พิพิธภัณฑ์และการบริหารส่วนท้องถิ่นยังร่วมมือกันในการประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรม และพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน ยังทำให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้จากการผลิตของที่ระลึก อาหารและขนมที่มีไดโนเสาร์อยู่บนบรรจุภัณฑ์ ตลอดจน

ยังมีกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวทดลองการขุดหาซากดึกดำบรรพ์ได้อีกด้วย

สำหรับประเทศไทย เป็นเวลากว่า 40 ปีแล้ว นับตั้งแต่การค้นพบซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์ชิ้นแรก หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่โดยตรงในการออกสำรวจและคุ้มครองดูแลคือกองคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ กรมทรัพยากรธรณี ซึ่งมีพิพิธภัณฑ์ในสังกัดหลายแห่ง และมีพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายหลัก นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานการศึกษาอีกหลายแห่งที่ร่วมผลักดันและมีบทบาทอย่างมากในการศึกษาวิจัยและสร้างองค์ความรู้ด้านบรรพชีวินวิทยา (ศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับซากสิ่งมีชีวิตดึกดำบรรพ์) ตลอดจนการบริการวิชาการเพื่อให้สาธารณชนได้มีความรู้ความเข้าใจ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวด้านบรรพชีวินวิทยา ที่มีความโดดเด่นในประเทศไทยได้แก่

created. Thus, the dinosaur attraction is suitable for tourists at any age, family can enjoy the travel altogether, forming a good bonds between each members. Moreover, the community also gain an extra income from selling souvenir and developing their own products from local wisdom such as handcraft clothes with dinosaur pattern, wicker, and loincloth doll.

In some countries, dinosaurs have help promote a place that was barely known, turning them to become famous. For example, the Fukui Prefectural Dinosaur Museum, it is located in Katsuyama, totally unknown agricultural city of Japan. After the dinosaur fossil has been discovered in B.E. 2531, Fukui has become a famous province with the best dinosaur museum in the world. Everyone who are interested in the dinosaurs has come to visit the museum, especially kid with passions. Thus, we can experience lively family and a group of students joining their field trips at the museum. In addition, the museum and local administration organizations have collaboratively worked in public promotion, organizing activities, and developing the local tourism. People in the community also earn more income from making souvenir, selling more food and snacks by having dinosaurs on the packaging design. There is an activity that allows tourists to experience fossil digging as well.

For Thailand, it has been over 40 years since the first discovery of dinosaur fossil. Division of Fossil Protection, Department of Mineral Resources is the main organization responsible for fossil exploration and protection. There are many affiliated museums, as well as the Fossil Protection Act B.E. 2551 used as a main law. Furthermore, there are many academic institutes who have major roles in conducting research and collecting the basic knowledge in paleontology (a study of fossil), as well

as to organize academic services to share the knowledge to the public. The outstanding paleontological tourist attractions in Thailand are;

Sirindhorn Museum (Nan Buri, Sahatsakhan District, Kalasin Province)

The largest learning center of paleontology and dinosaur in Southeast Asia. It is located near the site of Phu Kum Khao dinosaur fossil. Thus, tourists can visit the most flawless exploration site for dinosaur skeleton in Thailand. At the end of B.E.2561, it will be a 10th year anniversary of Sirindhorn Museum. Therefore, there will be a special exhibition showcasing the dinosaur fossils from all around the world, as well as the latest (10th) dinosaur species found in Thailand.

พิพิธภัณฑ์สิรินธร

(สถานที่ตั้ง : ตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์)

แหล่งเรียนรู้ด้านบรรพชีวินวิทยาและไดโนเสาร์ที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ตัวอาคารอยู่ติดกับแหล่งซากดึกดำบรรพ์ภูมู่ขาว นักท่องเที่ยวจึงสามารถเข้าชมหลุมขุดค้นที่มีโครงกระดูกไดโนเสาร์ที่สมบูรณ์ที่สุดของประเทศไทย ในปลายปี พ.ศ. 2561 นี้ จะครบรอบ 10 ปีของการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ จึงเป็นวาระพิเศษที่จะมีการจัดนิทรรศการและนำโครงกระดูกของไดโนเสาร์จากต่างประเทศเข้ามาจัดแสดง รวมถึงการเปิดตัวไดโนเสาร์ตัวใหม่ซึ่งจะเป็นชนิดที่ 10 ของประเทศไทย

ศูนย์ศึกษาวิจัยและพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ภูกุ้มข้าว (สถานที่ตั้ง : ตำบลในเมือง อำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น)

ขอนแก่นเป็นจังหวัดแรกของไทยที่มีการค้นพบซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์ โดยเฉพาะบริเวณหุบเขาภูเวียง มีการค้นพบไดโนเสาร์หลากหลายสกุล เช่น ไดโนเสาร์กินพืชคอยาว ภูเวียงโกซอรัส สิริธรเน่ ไดโนเสาร์กินเนื้อ สยามโมไทรันนัส อีสานเอนซิส ไดโนเสาร์กินปลา สยามโมซอรัส สุธีธรนิ และไดโนเสาร์นกกระจอกเทศ กิรินไมมัส ขอนแก่นเอนซิส เป็นต้น จึงได้มีการจัดศูนย์ศึกษาวิจัยและพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ภูกุ้มข้าวขึ้นเป็นพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์แห่งแรกของประเทศ ในสังกัดกรมทรัพยากรธรณี

สถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหินและทรัพยากรธรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (สถานที่ตั้ง : ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา)

เนื่องจากการค้นพบไม้กลายเป็นหินจำนวนมากในภาคอีสาน จึงเกิดพิพิธภัณฑ์ไม้กลายเป็นหินแห่งแรกของประเทศไทย รวบรวมไม้กลายเป็นหินหลากหลายยุค ซึ่งบางท่อนเป็นเนื้ออ่อนที่มีความสวยงาม นอกจากนี้ ที่โคราชยังมีการค้นพบซากช้างดึกดำบรรพ์กว่า 8 สกุล รวมถึงไดโนเสาร์ชนิดใหม่ด้วย โดยมีการศึกษาวิจัยร่วมกับพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ฟูกู ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งได้ค้นพบ ไดโนเสาร์ชนิดที่ 8 และ 9 ของไทย คือ ราชสีมาซอรัส สุรนารีเ และ สิริธรนัว โคราชเอนซิส

Phu Wiang Fossil Research Center and Dinosaur Museum (Nai Muang, Wiang Khao, Khan Kaen Province)

Khon Kaen is the first province in Thailand where there was a discovery of dinosaur fossil. There are many dinosaur species that have been discovered at the Phu Wiang valley; long-necked herbivore dinosaur *Phuwiangosaurus sirindhornae*, carnivore dinosaur *Siamotyrannus isanensis*, fish-eater dinosaur *Siamosaurus sutheethorni*, and ostrich dinosaur *Kinnareemimus khonkaenensis*. The Phu Wiang Fossil Research Center and Dinosaur Museum was established as the first dinosaur museum in Thailand under the Department of Mineral Resources

Northeastern Research Institute of Petrified Wood and Mineral Resources (In Honor of His Majesty the King), Nakhon Ratchasima Rajabhat University (Suranari, Muang District, Nakhon Ratchasima Province)

From the numerous of petrified wood discoveries in northeastern Thailand, the first petrified wood museum has been established to collect various ages of petrified wood. Some petrified wood contains precious gemstone. In addition, there are over 8 mammoth species have been discovered in Khorat, as well as new dinosaur species. The research studies were collaboratively conducted with the Fukui Prefectural Dinosaur Museum, Japan, in which the 8th and 9th dinosaur species *Ratchasimasaurus suranareae* and *Sirindhorna khoratensis* were discovered.

Paleontological Research and Education Centre, Mahasarakham University (Kham Rueng, Kantarawichai District, Mahasarakham Province)

The fossil exhibition and laboratory are opened for public access during weekdays, as well as

an academic service for organizing paleontological activities such as “Volunteer Camp for Exploration of Ancient giants,” which is an annual event, allowing the visitors to experience the world of paleontologist, recovering the dinosaur fossil at a real site. Paleontological Research and Education Centre is also the first academic institute of paleontology in

ศูนย์วิจัยและการศึกษาบรรพชีวินวิทยา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (สถานที่ตั้ง : ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม)

มีส่วนจัดแสดงฟอสซิลและห้องปฏิบัติการที่เปิดให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้ามาเยี่ยมชมได้ในเวลาราชการ อีกทั้งยังมีการบริการวิชาการ จัดกิจกรรมด้านบรรพชีวินวิทยา ให้แก่สังคม โดยเฉพาะ “ค่ายอาสาล่าฟอสซิลตามห้ายักษ์ใหญ่ในตำนาน” ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปี เปิดโอกาสให้ทุกคนที่อยากสัมผัสการทำงานของนักบรรพชีวินวิทยาได้มาซุ่ดไต่โนเสาร์ในแหล่งซากดึกดำบรรพ์จริง ที่นี้ยังเป็นหน่วยงานอุดมศึกษา ด้านบรรพชีวินวิทยาแห่งแรกของไทย มีภารกิจที่สำคัญในการผลิตและเผยแพร่งานวิจัย ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ มีการค้นพบสิ่งมีชีวิตโบราณชนิดพันธุ์ใหม่ของโลกอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาบุคลากรด้านบรรพชีวินวิทยาในประเทศไทย

อุทยานธรณีสตูล (สถานที่ตั้ง : อำเภอ เมืองสตูล อำเภอทุ่งหว้า อำเภอมะนิง และอำเภอละนุ จังหวัดสตูล)

อุทยานธรณีสตูลจาก UNESCO แห่งแรกของประเทศไทย นับเป็นลำดับที่ 36 ของโลก ด้วยความโดดเด่นของภูมิทัศน์คือเทือกเขาหินปูน หมู่เกาะ ชายหาดและน้ำตกที่สวยงาม ครอบคลุมพื้นที่ 4 อำเภอ ในจังหวัดสตูล การขอตั้งอุทยานธรณีสตูลนั้นจะต้องมีแผนการจัดการที่ยั่งยืนจากทุกภาคส่วน และเกิดคุณค่าต่อโลกทั้งด้านธรณีวิทยา ธรรมชาติวิทยา และวัฒนธรรม ซึ่งนอกจากเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากร เกิดการถ่ายทอดความรู้ แล้วยังเกิดการสร้างอาชีพให้แก่คนในพื้นที่อีกด้วย นักท่องเที่ยวสามารถดื่มด่ำกับทรัพยากร

ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เพลิดเพลินกับกิจกรรมผจญภัย เช่น การดำน้ำ ล่องแก่ง เทียวถ้ำ และสัมผัสวิถีชีวิตของผู้คนเป็นต้น

ถ้าหากคุณกำลังมองหาแหล่งท่องเที่ยวในช่วงวันหยุด ลองพิจารณาสถานที่ที่ได้ยกตัวอย่างมาเป็นทางเลือกในการพักผ่อน นอกจากความสนุกสนานคู่สาระความรู้แล้ว คุณจะพบความมหัศจรรย์ของชีวิตที่โลกรังสรรค์ไว้ตั้งแต่อดีตกาล เป็นเรื่องน่ายินดีที่กระแสการอนุรักษ์และแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการกำลังได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ เราจึงคาดหวังได้ว่าจะมีสถานที่ท่องเที่ยวในลักษณะเช่นนี้ เพิ่มขึ้นอีกในประเทศไทย นอกจากเม็ดเงินรายได้ที่จะกระจายไปทุกภาคส่วนแล้ว ยังก่อให้เกิดความรู้และสร้างความหวงแหนในทรัพยากรอันมีค่ายิ่งแก่ประชาชนชาวไทย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2558). มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2561, จาก https://thaits.org/tts_pr/knowledge-base-category/มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว
- วรารุณ สุธีธร. (2550). ไดโนเสาร์ของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: กรมทรัพยากรธรณี. 120 หน้า.
- อุทยานธรณีสตูล (Satun Geopark). (2560). เกี่ยวกับอุทยานธรณีสตูล. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2561, จาก <http://www.satun-geopark.com>
- Shibata, M., Jintasakul, P., and Azuma, Y. (2015). A new basal hadrosauroid dinosaur from the Lower Cretaceous Khok Kruat Formation in Nakhon Ratchasima Province, Northeastern Thailand. PLoS ONE. Vol.10(12) : e0145904.

Thailand, which aims to domestically and internationally conducting and distributing research, exploring new paleo species, and human development in paleontology of Thailand.

Satun Geopark (Muang District, Tung Wha District, Manang District, and La Ngao District, Satun Province)

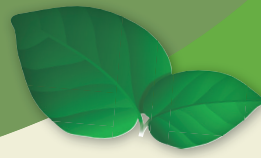
It is the first UNESCO Global Geopark of Thailand, and the 36th of the world. Outstandingly, its mesmerizing geography such as limestone mountain range, island, beaches, and beautiful waterfalls are covered 4 districts of Satun Province. In the

preparation for geopark establishment, it requires sustainable management plan from every sector, aiming to create globally benefits in geology, natural science, and cultures. Beside the conservation of natural resources, the education as well as career development are the benefits for the local community. The tourists are experiencing the richness of nature, enjoying extreme sport activities such as diving, water rafting, cave exploring, and touching local lifestyle.

If you are looking for a place to visit during your vacation, you should consider above-mentioned tourist attractions, where you can relax and learn new things. You will experience the amazing creation of the earth since the ancient time. It is a great pleasure that conservation and arts and sciences tourisms have become famous. We hope that there will be more these tourism developed in Thailand. Not only an economic benefits that everyone can get, it help educate people and raise the awareness, forming the pride and love toward our own invaluable resources.

ภาพจาก/Picture from <http://www.satun-geopark.com>

“สุขนิยม ชมวิถี” ที่บ้านเปร็ดใน

โดย กองบรรณาธิการ

หากจะวัดมูลค่าทางเศรษฐกิจของคนในชุมชนบ้านเปร็ดในด้วยเม็ดเงินที่ได้จากการท่องเที่ยว เพื่อชี้วัดระดับความสำเร็จในการดำรงชีวิต ชุมชนแห่งนี้จะอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ถ้าใช้ระดับความสุขเป็นตัวชี้วัด ชุมชนบ้านเปร็ดในต้องได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในระดับต้นๆ ของประเทศไทยอย่างแน่นอน เนื่องจากจุดเด่นของชุมชนไม่ได้อยู่ที่การท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงวิถีชีวิตอันแสนเรียบง่าย แต่แฝงไปด้วยพลังแห่งความเข้มแข็งของคนในชุมชน ด้วยวิถีชีวิตของผู้คนที่กว้างไกล เน้นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น อยู่ดี พร้อมๆ กับการรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืน รวมถึงการสร้างสิ่งที่จะเกิดขึ้นในใจของทุกๆ คนตามขนบธรรมเนียมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ผ่านกฎกติกาที่ตั้งขึ้น จึงทำให้ชุมชนแห่งนี้กลายเป็น “ต้นแบบของ

ชุมชนแห่งความสุข” ที่พร้อมต้อนรับผู้มาเยือนให้เก็บเกี่ยวประสบการณ์ และนำองค์ความรู้จากพวกเขากลับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

ความเป็นมาของชุมชนบ้านเปร็ดใน

ตำนานแรก มาจากชื่อหนองน้ำ เรียกว่า หนองเป็ด เล่ากันว่า ครั้งหนึ่งเคยมีเป็ด 2 ตัว ตัวหนึ่งเป็นเป็ดเงิน ตัวหนึ่งเป็นเป็ดทอง ซึ่งทุกๆ วันเพ็ญ 15 ค่ำ เป็ดทั้ง 2 ตัว จะพากันมาว่ายน้ำที่หนองแห่งนี้ ผู้คนในชุมชนจึงพากันเรียกว่า หนองเปร็ดใน

ตำนานที่สอง เปร็ด มาจากภาษาเขมร แปลว่า ทางลัด ซึ่งในอดีตบริเวณนี้ เป็นคลองที่เรือใช้สัญจรไปมา ซึ่งเป็นทางลัดที่อยู่ด้านในของหมู่บ้าน

Enjoy Lifestyle at a Community of Happiness, Baan Pred Nai

By Editorial Board

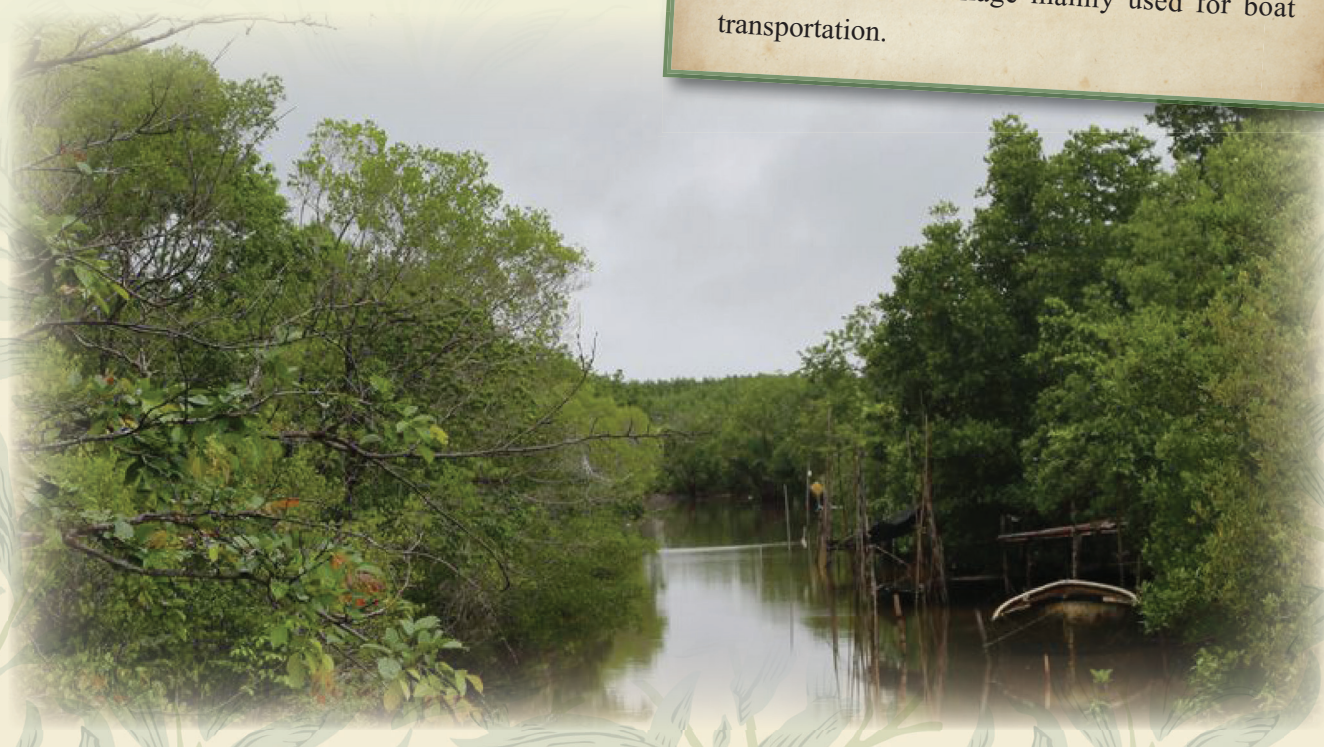
If we measure an economic value of Baan Pred Nai community by using an income from tourism as a performance index for living success, the result of this community would be below a standard. However, if we use a happiness level as the performance index, Baan Pred Nai community must be listed at the top in Thailand. This is because of the community's strength doesn't only rely on tourism. It is on its simple way of life and strong unity of community. From a long vision of a community leader, by raising people's quality of life together with sustainable conservation of natural resources, building virtue and honesty among community members to follow the traditions and community rules, Baan Pred

Nai becomes a model of happiness community that genuinely welcomes guests to learn and gain new experiences for their benefits.

History of Baan Pred Nai community

The first myth Its name comes from a marsh name, is called Nhong Ped. It was a story of two ducks. One is a golden duck. Another is a silver duck. Every full moon day, two ducks will always come together in the marsh. So, it's called Nhong Pred Nai.

The second myth "Pred" in Khmer language means a detour. In the past, this area is a short cut canal within the village mainly used for boat transportation.

ชุมชนบ้านเป็ดใน ตั้งอยู่ในตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด เป็นชุมชนขนาดเล็ก ซึ่งจากคำบอกเล่าของผู้สูงอายุในชุมชน กล่าวว่า ชาวเป็ดในมีบรรพบุรุษเป็นชาวจีน ซึ่งเดินทางโดยเรือสำเภามาตั้งถิ่นฐานและทำมาหากินเป็นกลุ่มแรก ประมาณปี พ.ศ. 2396 โดยในตอนแรกมีเพียง 10 ครั้วเรือน ได้เข้ามาทำไร่ทำนา และรับจ้างปอกเปลือกไม้โปรงที่ใช้สำหรับทำเชือกมัดของ รวมถึงจับสัตว์น้ำตามป่าชายเลน และขายผักทะเลของหมู่บ้านไปขาย ต่อมาชุมชนได้ขยายใหญ่ขึ้น มีคนอพยพจากที่อื่นๆ เข้ามาตั้งถิ่นฐานด้วย โดยกระจายอยู่ตามสวนและเส้นทางคมนาคม แต่ชุมชนเชื้อสายจีนนั้น ยังคงเป็นกลุ่มใหญ่ที่อาศัยอยู่ และคนในชุมชนมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติที่แน่นแฟ้น นอกจากนี้ ชุมชนบ้านเป็ดใน ยังมีการสร้างบ้านเรือนตามแบบดั้งเดิม ซึ่งบริเวณหน้าบ้านจะมีลักษณะเปิดโล่ง อันเป็นเอกลักษณ์ของชาวเป็ดใน ที่แสดงให้เห็นถึงความปลอดภัยในชุมชนแห่งนี้ ส่วนวัฒนธรรมประเพณี แม้จะมีการผสมผสานกับวัฒนธรรมไทยพุทธ แต่ยังมีประเพณีเช่นไหว้บรรพบุรุษในเทศกาลสำคัญที่ได้รับอิทธิพลมาจากเชื้อสายจีน

เรื่องราวแห่งความเข้มแข็งของชุมชนบ้านเป็ดในที่ต้องไปสัมผัส

พื้นที่ของชุมชนบ้านเป็ดใน เป็นพื้นที่ที่มีระบบนิเวศอุดมสมบูรณ์มาก เนื่องจากมีป่าชายเลนที่เป็นฐานทรัพยากรที่สำคัญ มีเนื้อที่ประมาณ 12,000 ไร่ ประกอบด้วยคลองหลัก

12 คลอง และคลองย่อย 6 คลอง มีทั้งไม้ชายเลน เช่น โปรง ตะบูน โกงกางใบเล็ก โกงกางใบใหญ่ และแสมขาว เป็นต้น รวมถึงมีสัตว์น้ำหลากหลายชนิด ตลอดจนเป็นพื้นที่ที่ช่วยป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งจากน้ำทะเล จึงเป็นพื้นที่ที่สามารถประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ จนทำให้เป็นที่หมายตาของเหล่านายทุน โดยนายอำพร แพทย์ศาสตร์

การกำหนดรูปแบบพัฒนา
เป็นการกำหนดที่ต้องใช้สารเคมี
ในการดูแลรักษา ทำให้ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศอย่างร้ายแรง

Baan Pred Nai community is located in Huang Nam Khao Subdistrict, Muang Trat District, Trat Province. It is a small community. Based on a story told by the elders, ancestors of Pred Nai community members were Chinese people who was the first group to locate into the area. In B.E. 2396, there were only 10 households who did farming and making ropes from bark (*Cerriops decandra*), as well as fishery in mangrove and coastal area. Later, the community was expanded. So, there were many immigrants relocated to the area, living in farms or near transportation route. However, the biggest group was Chinese people. A relationship among community members was a close relative relationship. Also maintains traditional houses whose front is opened, as its uniqueness of Pred Nai community showing trust and safety within the community. For traditions and cultures, there is a combination between Thai Buddhism culture and Chinese culture especially the ancestor worship ceremony on Chinese New Year day.

Not-to-be-Missed: Story of Baan Pred Nai community

Baan Pred Nai has rich biodiversity because there is a mangrove forest, which is an important resource base. There are a total of 12,000 rai mangrove forest consisting of 12 major canals and 6 sub-canals. The mangrove plants include *Cerriops tagal*, *Xylocarpus granatum*, *Rhizophora apiculata*, *Rhizophora mucronata*, and *Avicennia alba*, as well as various marine animals. Mangrove forest also acts as a barrier to prevent coastal erosion. With these results, mangrove forest cannot be measured in terms of economic value and is interested by many investors. A community leader, Mr. Ampon Paetsart, said that “In B.E. 2525, Baan Pred Naid community had changed from rice farming to a modern shrimp farming, following the Government policy on “Shrimp

for Nation.” Later, in B.E. 2526, the rich natural resources and forest were destroyed due to a forest concession given to investors for timber and charcoal business with a total area over 1,000 rai. There was an illegal logging and canal dredging in forest reserved area, conversed mangrove forest area into a shrimp farm. It caused rapid changes to the forest, damaged mangrove trees and decreased water level, which was directly affect the marine animals, which is an important food source of local community. As a consequence, people left with poverty, debt, and conflicts.

“Eventually, it led to an establishment of a group in B.E. 2528, because they were aware of how they would live without the mangrove forest since their main income was from mangrove resources. Thus, people started to get together, forming a group called “Conservation and Development of Mangrove

The modern shrimp farming is a shrimp farming that use chemical in the process, which hazardously affected ecosystem.

แกนนำในชุมชน กล่าวว่า เมื่อปี พ.ศ. 2525 ชุมชนบ้านเป็ดเริ่มมีการเปลี่ยนจากการทำนาข้าวเป็นการทำนาทุ้งแบบพัฒนา ตามการส่งเสริมของนโยบายรัฐในขณะนั้น คือ “กึ่งสร้างชาติ” ต่อมา ในปี พ.ศ. 2526 สภาพป่าที่เคยอุดมสมบูรณ์ เริ่มเสื่อมโทรมอันเนื่องมาจากรัฐให้สัมปทานป่าไม้แก่นายทุน เพื่อตัดไม้และเผาถ่านกว่า 1,000 ไร่ มีการลักลอบตัดไม้ และมีการขุดลอกคลองในเขตป่าสงวน เนื่องจากกลุ่มนายทุนต้องการจะเอาพื้นที่ป่าชายเลนมาทำนาทุ้งแบบพัฒนา ทำให้ป่าเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้พื้นที่ป่าชายเลนเสียหาย ปริมาณน้ำลดลง และส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำที่เป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านได้รับผลกระทบจากการทำลายป่า ประสบปัญหาความยากจน ภาวะหนี้สิน และเกิดความขัดแย้งในชุมชน

“ต่อมาในปี พ.ศ. 2528 นำไปสู่การรวมกลุ่มของชาวชุมชนบ้านเป็ด เนื่องจากตระหนักว่า หากไม่มีป่าชายเลนแล้วชุมชนจะอยู่ได้อย่างไร เพราะรายได้หลักก็มาจากรั้วพริกในป่าชายเลน ซึ่งเป็นแหล่งทำมาหากินตามธรรมชาติของชุมชน ทำให้ชุมชนเริ่มรวมตัว เพื่อรณรงค์ในการห้ามตัดไม้ป่าชายเลนและการทำนาทุ้ง จนเกิดเป็น “กลุ่มอนุรักษ์และพัฒนาป่าชายเลนบ้านเป็ด” ซึ่งใช้ระยะเวลา

ยาวนานกว่า 4 ปี ในการดำเนินการเจรจากับนายทุน จนในที่สุดเหล่านายทุนยอมออกนอกพื้นที่ และต่อมาชุมชนบ้านเป็ดได้ร่วมกันกำหนดโซนพื้นที่ใช้ประโยชน์และพื้นที่อนุรักษ์อย่างชัดเจน และกำหนดกติกาในการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนร่วมกัน เช่น การประกาศปิดป่าชายเลนเพื่อฟื้นฟูให้ทรัพยากรธรรมชาติกลับมาสมดุลเช่นเดิม ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ทหารเรือ ตำรวจและนักการเมืองท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือ และการสร้างกฎกติกาที่เรียกว่า หยุดจับร้อยละห้าสิบ โดยชุมชนมีข้อตกลงร่วมกัน ในการงดเว้นการจับปูในช่วง ขึ้น 4-6 ค่ำ และแรม 4-6 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี (ปฏิทินไทย) เพราะเป็นช่วงฤดูวางไข่และขยายพันธุ์ของปู เป็นต้น ตลอดจนมีการฟื้นฟูป่าชายเลนโดยวิธีการปลูกป่าทดแทนในส่วนที่เสียหาย พร้อมทั้งส่งเสริมการเลี้ยงกึ่งแบบธรรมชาติ นอกจากนี้ ชาวบ้านในชุมชนเริ่มทดลองเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำโดยการทำธนาคารปูดำ บ้านปลา สร้างรายได้ให้ชาวบ้านเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว ตลอดจนมีการผสมผสานเทคโนโลยีกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งด้วยการทำเต้ายาง ซึ่งช่วยชะลอความแรงของคลื่น ลดการพังทลายของชายฝั่ง ป้องกันเรือคราดหอย และเป็นแหล่งปะการังเทียม ให้สัตว์น้ำ ทั้งปู ปลา แม่พันธุ์ของหอยต่างๆ

at Baan Pred Nai,” aiming to protest illegal logging and modern shrimp farming. It took almost 4 years to fight and bring back their piece of land from the hands of outsiders. As a consequence, Baan Pred Nai community has clearly declared their protected areas and utilized zones, as well as to set up common rules for utilization of the mangrove forest. An example of the rule is a closure of the mangrove forest for natural resources rehabilitation, which were supported by forestry officers, navy, police, and local politician. Another rule was called “stop catching hundred and wait for billion,” in which the community set up a common agreement to stop catching crab every Waxing Crescent (4-6 Kam full moon) night and Waning Gibbous (4-6 Kam dark moon) of the 11th month (Thai calendar), which is a crab spawning season. Baan Pred Naid community also conducted mangrove reforestations and promoted natural shrimp farming. Moreover, the community members established a crab bank and fish house to increase seafood productivity. As a result, it multiplies several times of their incomes. In addition, people integrated technology with local wisdom by invented the rubber tire to prevent coastal erosion and impact from shell shoveling boat. Rubber tire also acts as an artificial coral reef, a living place for marine animals such as crab, fish, and shell. Not only that, it also initiated a soil deposition and created new coastal area. The community also turned its crisis into an opportunity by creating a mangrove ecological excursion route within an old forest concession area and old shrimp farms. The visitors come and learn the story as well as the lesson-learned of Baan Pred Nai community.”

At the same time, the community leader of Baan Pred Nai initiated the Honest Saving Group, following a concept of a monk teacher, Subin Paneetoo, Pai Lhom temple. The leader was aware that solving resources problem was not adequate for

raising a better living quality for people in the community. People needed to solve their financial problem to live without poverty and debt that were built up during the modern shrimp farming. At the beginning, a group has only 200 members with 9,000 baht saving. Recently, there are 514 members with almost 10 million baht saving. A profit of the Honest Saving Group is used for benefit of the community members as a welfare fund for the expense in health care and funeral. Moreover, the group offers a loan to the members with a lower interest rate than bank, and under a commitment to pay the loan every month.

Success of Baan Pred Nai community

- The mangrove forest is full of plant and an extension of the coastal area. There is a diversity of plant species in the mangrove. The natural resources become abundant. Therefore, the mangrove forest has become a source of food, income, herb, and wood for both insiders and outsiders, as well as a nursery for marine animals. Thus, under the common rule, local people can catch the marine animal for their living.
- Over 80% of the community member could eradicate their debt, living with better quality of life and happiness. They could work in their own lands without leaving the community for job seeking.

ได้อยู่อาศัย รวมทั้งช่วยให้เกิดการสะสมของดินเลนและการงอกของแผ่นดินใหม่เพิ่ม นอกจากนี้ ชุมชนบ้านเป็ดใน ยังได้พลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส โดยการสร้างทางเดินศึกษาป่าชายเลนในบริเวณที่เคยเป็นป่าสัมปทานเก่า และนกักร้าง เพื่อให้ผู้ที่มาเยือนได้ศึกษาเรื่องราว และการต่อสู้อย่างเข้มแข็งร่วมกันของคนในชุมชนบ้านเป็ดใน”

ในขณะเดียวกัน ผู้นำชุมชนบ้านเป็ดใน ได้ริเริ่มการก่อตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ตามแนวทางของพระอาจารย์สุบิน ปณีโต วัดไผ่ล้อม เพราะเล็งเห็นว่าการแก้ไขปัญหาที่ทรัพยากรอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้คนในชุมชนอยู่ดี กินดี ชุมชนต้องแก้ไขปัญหาทางการเงินไปพร้อมๆ กัน เพื่อขจัดความยากจน และภาวะหนี้สินของคนในชุมชนที่ก่อตัวขึ้นอย่างยาวนานจากการทำนากุ้งแบบพัฒนา ดังนั้น ชาวเป็ดในจึงเริ่มรวมตัวกัน ในครั้งแรกมีสมาชิกเพียง 200 คน มีเงินออม 9,000 บาท จนกระทั่ง ในปัจจุบันมี สมาชิก 514 คน สามารถระดมเงินออมได้เกือบสิบล้านบาท มีการนำเงินปันผลจากกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ใช้เป็นทุนสวัสดิการให้คนในชุมชน เช่น ค่ารักษาพยาบาล และช่วยงานศพ เป็นต้น รวมถึงยังสามารถให้คนในชุมชนกู้ยืมได้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าธนาคาร โดยมีสัญญาร่วมกันว่าถ้าไปแล้วต้องผ่อนคืนกลุ่มทุกๆ เดือน

ผลแห่งความสำเร็จของชุมชนบ้านเป็ดใน

- พื้นที่ป่าชายเลนมีต้นไม้เต็มพื้นที่ และพื้นที่ดินเลนบริเวณชายฝั่งงอกเพิ่ม พันธุ์ไม้ในป่าชายเลนมีความหลากหลาย

ของชนิดพันธุ์ ทรัพยากรธรรมชาติกลับมาอุดมสมบูรณ์ ทำให้ป่าชายเลนเป็นแหล่งอาหาร แหล่งรายได้ แหล่งสมุนไพร และแหล่งไม้ใช้สอยให้คนทั้งในและนอกชุมชน รวมถึงเป็นแหล่งเพาะพันธุ์และขยายพันธุ์ของสัตว์น้ำ ทำให้ชาวบ้านมีอาชีพในการจับสัตว์น้ำไปขาย ภายใต้กฎกติกาที่ตกลงร่วมกัน

- คนในชุมชนสามารถปลดหนี้ไปได้กว่า ร้อยละ 80 มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข เนื่องจากชาวบ้านสามารถทำกินในพื้นที่ของตัวเองได้ โดยไม่ต้องออกนอกพื้นที่ไปขายแรงงาน
- สามารถสร้างเครือข่ายในการอนุรักษ์ ดูแล และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนได้อย่างเข้มแข็ง รวมถึงสามารถสร้างความตระหนักให้กับคนในพื้นที่ในการหวงแหนทรัพยากรให้อยู่ได้อย่างยั่งยืน
- เป็นแหล่งเรียนรู้และพื้นที่ศึกษาดูงานให้กับชุมชนอื่นๆ และมีการจัดทำค่ายเยาวชน ปีละ 2 ครั้ง เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้กับคนรุ่นใหม่ในการรักษา และตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ จนสามารถทำโฮมสเตย์ในหมู่บ้านกว่า 20 หลังคาเรือน เพื่อต้อนรับผู้เข้ามาศึกษาดูงานในท้องถิ่น ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนปีละหลายแสนบาท

• ชุมชนเป็ดในได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียว ครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2542 และในปี พ.ศ. 2548 ชุมชนได้รับรางวัล “สืบทอด 5 ปีแห่งความยั่งยืน” และ “โครงการเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งป่าชายเลนยั่งยืน” ที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ร่วมทำงานกับชุมชนบ้านเป็ดใน จนได้รับรางวัลความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประจำปี พ.ศ. 2558 ประเภทการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับดีเยี่ยม จากสำนักงาน ก.พ.ร.

ชุมชนบ้านเป็ดใน ถือเป็นชุมชนที่มีเรื่องราวแห่งการสร้างร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเข้มแข็ง ด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคการศึกษา และที่สำคัญคือคนในชุมชนเล็งเห็นถึงความสำคัญในการฟื้นฟูให้ทรัพยากรกลับมาสมดุลเช่นเดิม พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตให้มีความสุข ด้วยการออมเงิน และถือสัจจะของคุณธรรมเป็นสำคัญ จนทำให้ชุมชนบ้านเป็ดในแห่งนี้กลายเป็นต้นแบบของชุมชนแห่งความสุขได้อย่างแท้จริง และพร้อมต้อนรับผู้มาเยือนให้เข้ามาชมวิถีการดำเนินชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีเอกลักษณ์ตามแบบฉบับของชุมชนบ้านเป็ดใน

- The community can build a strong network in conservation, protection, and rehabilitation of natural resources and raises an awareness to sustainable conservation of the natural resources for the next generation.

- The community has not only become a learning center, but also a field trip area for interested community. Youth camps are organized twice a year to build basic knowledge and raise awareness for a new generation to protect local natural resources. As a result, the community has built over 20 homestays to welcome guests, annually generate several 100,000 baht of community's income.

- Baan Pred Nai community has been awarded for the 1st Green Globe Award in B.E. 2542 and the "Sippanon Katetad, 5 years of sustainability" in B.E. 2548. The "Strong network, sustainable mangrove project" in collaboration with the Department of Marine and Coastal Resources has been awarded for the Excellence in Collaborative

Government Management, under the Best Collaborative Government Management from the Office of the Public Sector Development Commission in B.E. 2558.

Baan Pred Nai community has strong unity to conserve natural resources and environment, in collaboration with every sector including Government, academic institutes, and community members. The most important thing is that community members are aware of an importance in restoration of the natural resources and raise quality of life by saving money with honesty. Thus, Baan Pred Nai community becomes a model of true happiness which welcomes everybody to learn and experience their local lifestyle, local wisdom, and uniqueness of the Baan Pred Nai community.

ยิ่งรู้จัก ยิ่งรัก ... คีรีวง มาทำความรู้จักกับคีรีวง

โดย กองบรรณาธิการ

“บ้านขุนน้ำ” หรือเป็นที่รู้จักกันดีในนาม บ้านคีรีวง ตั้งอยู่ในเขตตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัด นครศรีธรรมราช ต่อมาภายหลังมีการสร้างวัดชื่อ “วัดคีรีวง” ขึ้น จึงได้เปลี่ยนชื่อหมู่บ้านตามชื่อวัดให้พ้องกับลักษณะ ภูมิประเทศ ที่อยู่ท่ามกลางภูเขาของอุทยานแห่งชาติเขาหลวง เป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของภาคใต้ คือ แม่น้ำตาปี ทั้งยังมี ลำธารถึง 3 สาย ไหลทอดผ่านและมาบรรจบกันที่หน้าหมู่บ้าน เรียกว่า คลองท่าดี โดยหมู่บ้านคีรีวง มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 2,569 ไร่ ครอบคลุมหมู่ที่ 5 8 9 10 และบางส่วนของหมู่ที่ 4 ในตำบลกำโลน จากทั้งหมด 12 หมู่บ้าน นอกจากนั้น ชุมชน บ้านคีรีวงยังตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบคาบสมุทร ทำให้ในแต่ละปีมีเพียง 2 ฤดูกาล คือ ฤดูร้อนและฤดูฝน ซึ่งฤดูฝน จะกินระยะเวลานานถึง 9 เดือน บ้านคีรีวงจึงมีปริมาณน้ำฝน อยู่ในเกณฑ์สูง

ตามประวัติศาสตร์กล่าวขานกันว่า ชุมชนแห่งนี้ มีประวัติความเป็นมาเก่าแก่มากกว่า 200 ปี โดยปรากฏ หลักฐานว่า มีผู้เข้ามาตั้งรกรากอยู่แถบที่ราบเชิงเขาหลวง ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 ในลักษณะของไพร่หนีนาย กล่าวคือ เป็นบรรดาไพร่ที่หลบหนีการเกณฑ์ทหารในการไปรบที่เมือง ไทรบุรี (มาเลเซียในปัจจุบัน) ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2505 พ.ศ. 2518 และ พ.ศ. 2531 ชุมชนคีรีวงได้เกิดอุทกภัย และ ถือได้ว่าอุทกภัยเมื่อปี พ.ศ. 2531 (21 พฤศจิกายน 2531) เป็นมหันตภัยที่ร้ายแรงที่สุดเท่าที่ชาวคีรีวงเคยประสบมา บ้านคีรีวงประสบเหตุน้ำป่าไหลหลาก เกิดเหตุการณ์น้ำท่วม อันเนื่องมาจากฝนตกติดต่อกันเป็นเวลานานหลายวัน น้ำป่า ทะลักพร้อมดิน โคลน หวาย และมีท่อนซุงขนาดใหญ่ไหลลง มาจากเทือกเขาหลวง โดยทับถมทำลายบ้านเรือน โบสถ์วิหาร และโรงเรียน จนทำให้บ้านเรือนถูกน้ำพัดพาหายไป

สะพานบ้านคีรีวง
คลองท่าดี
กรมโยธาธิการพ.ศ.๒๕๓๕

The more you know, the more you love... Kiriwong

By Editorial Board

Let's get to know "Kiriwong"

"Baan Khun Nam," or was known as Ban Kiriwong, is located in Gum Loan Subdistrict, Lan Ska District, Nakorn Si Thammarat Province. The village's name has been changed to be corresponded to a temple called "Wat Kiriwong," which was later established. The name "Kiriwong" is related to its geography, the mountains of Kao Luang National Park, which is an important upstream of the Southern region river, Ta Pee River, along with other 3 minor streams that flows through. The four streams meet in front of the village at Tha Dee canal. The Kiriwong village consists of 2,569 rai of land and covers 5 sub-villages (Moo), out of 12 sub-villages, in Gum Loan Subdistrict, including Moo 5, 8, 9, 10, and some part of Moo 4. Moreover, Kiriwong village is located within a peninsula climate so there are only 2 seasons annually; summer and rainy season, in which rainy season lasts for 9 months. Thus, an amount of rain fall at Kiriwong is incredible high.

According to the chronicle, the community has over 200 years of history. There is evidence that a group of runaways, people who escaped from the military during the Sai Buri (Malaysia) war, had come to settle down at Kao Luang mountain plains during the reign of King Rama I. There were several floods incidents in Kiriwong village in the past; B.E. 2505, 2518, and 2531. The latter was the worst disaster that the community had ever encountered. It was a flash flood from the continuous raining, which brought

large logs down from Kao Luang, destroyed houses, temples, and schools, as well as many lives during the incident. The Government suggested an evacuation plan for the community to migrate to a safer place. However, Kiriwong people insisted to stay here, in the community, where their ancestors lived. According to the lesson learnt, people of Kiriwong turned to concern more on nature-reliance living. They established the Kao Luang Green Enhancement Fund as a representative for local protection of natural resources in collaboration with outside organizations. Thus, various activities were organized for Kiriwong community to restore and protect their surrounded forest, as well as reforest the waste land from the mountain valley up to Kao Luang peak, by shooting seeds up the mountain from a slingshot. The community also planted Burmese Rosewood, or Andaman Redwood, along many riverbanks including

นับร้อยหลัง ชีวิตผู้คนล้มตายเกิดความเสียหายเป็นอย่างมาก ทางราชการได้แนะนำให้คนในชุมชนอพยพไปตั้งหมู่บ้านใหม่ในที่ที่ปลอดภัย แต่ชาวศรีวังไม่ยอมโยกย้ายไปจากถิ่นเดิมของบรรพบุรุษ เนื่องจากชีวิตผูกพันจนละทิ้งถิ่นฐานไม่ได้ จากบทเรียนครั้งนี้ ทำให้ชาวศรีวังเริ่มรวมตัวกันในการให้ความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกับธรรมชาติแบบพึ่งพา โดยจัดตั้งกองทุนเดิมสี่เขียวใส่เขาหลวง เพื่อทำหน้าที่แทนชุมชนในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติร่วมกับองค์กรภายนอก ซึ่งได้จัดกิจกรรมให้ชาวศรีวังฟื้นฟูและปกป้องป่ารอบชุมชน และจัดกิจกรรมปลูกป่าทดแทนตั้งแต่พื้นราบในหุบเขาศรีวังถึงยอดเขาหลวง โดยมีการใช้หนังสือชักชวนให้คนไปปลูกป่าบนยอดภูเขา ตลอดจนร่วมกันปลูกต้นประดู่ตลอดแนวคลองปงคลองท่าหา คลองท่าชาย และคลองท่าดี เพื่อให้ต้นไม้ยึดเกาะหน้าดิน และป้องกันการพังทลายของดินบริเวณริมตลิ่ง รวมทั้งเป็นการสร้างภูมิทัศน์ที่ดีของชุมชนอีกทางหนึ่ง ตลอดจนเป็นแหล่งให้ความรู้ ปลูกฝังจิตสำนึกการอนุรักษ์ป่าแก่ชาวบ้าน เพื่อรักษาป่ารอบชุมชน โดยไม่ต้องรอนโยบายจากรัฐบาลในการพัฒนาชุมชน จนกระทั่งบ้านศรีวังสามารถพลิกฟื้นหมู่บ้านให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ได้อีกครั้ง พร้อมกับสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตในการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2541 ชุมชนบ้านศรีวังได้รับรางวัลกินรีทองคำ ซึ่งเป็นรางวัลยอดเยี่ยมสำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวประเภทเมืองและชุมชน (Thailand Tourism Awards 1998) ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จากการรวมกลุ่มของชาวบ้านอย่างเข้มแข็งในการจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ พร้อมกับพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ดังคำขวัญ “หมู่บ้านสวย รวยน้ำตก ยกวัฒนธรรม นำพัฒนา” เนื่องจากผู้คนในชุมชนแห่งนี้มีวิถีชีวิตเรียบง่าย สุขสงบ ทำมาหากินอยู่กับการทำสวนสมรม มีสภาพทางสังคมแบบเครือญาติ มีการรวมกลุ่มสหกรณ์โดยนำสิ่งรอบตัวมาสร้างสรรค์ จนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่ามากมาย และเมื่อปี พ.ศ. 2555 กรมควบคุมมลพิษ ได้ทำการตรวจวัดคุณภาพอากาศของชุมชนศรีวัง และพบว่าหมู่บ้านศรีวังเป็นพื้นที่ที่มีคุณภาพอากาศดีที่สุดในประเทศไทย เนื่องจากตามปกติแล้วเกณฑ์มาตรฐานอากาศที่ดี ต้องมีสิ่งแปลกปลอมไม่เกิน 300 ไมครอนต่ออากาศ 1 ลูกบาศก์เมตร แต่คุณภาพอากาศที่หมู่บ้านศรีวังนั้น พบว่า มีสิ่งแปลกปลอมเพียง 9 ไมครอนต่ออากาศ 1 ลูกบาศก์เมตร ซึ่งมีอากาศที่บริสุทธิ์กว่ามาตรฐานถึง 100 เท่า ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของสมญานามที่ว่า “ศรีวัง... ปอดของประเทศไทย”

วิถีเรา... ชาวศรีวัง

จากการพัฒนาของชุมชนบ้านศรีวังที่ผ่านมาข้างต้น ไม่ว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร แต่ชาวชุมชนบ้านศรีวังก็ยังสามารถรวมตัวกันได้อย่างเข้มแข็ง และมีการปรับตัวให้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ พร้อมทั้งสามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างสมดุล เป็นชุมชนที่สามารถพึ่งตนเองได้อย่างน่าทึ่ง ซึ่งถือเป็นต้นแบบของวิถีชีวิตที่พอเพียง มีปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินวิถีชีวิต ดังนี้

• ระบบความสัมพันธ์เป็นแบบเครือญาติ

การดำเนินชีวิตของชาวศรีวังจะอยู่กันแบบเครือญาติ มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น มีความสามัคคีกลมเกลียวกันสูงมาก และสามารถสร้างกลุ่มกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชนได้อย่างน่าสนใจ รวมถึงการพึ่งพาอาศัยกันในเรื่องของการเก็บเกี่ยวผลผลิต การพัฒนาชุมชน การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ งานบุญต่างๆ เช่น ประเพณีการเข้าครัว เมื่อถึงเทศกาลหรืองานบุญในชุมชน ชาวศรีวังจะนำวัตถุดิบที่หาได้จากครัวเรือนของตนเองมาประกอบอาหารร่วมกัน พร้อมกับแต่งกายโดยสวมใส่เสื้อผ้าจากการมัดย้อมที่ทำกันเอง เป็นต้น แม้ปัจจุบันจะแตกต่างจากในอดีตบ้าง เนื่องจากภาวะที่ทุกครอบครัวต่างก็ต้องขยันขันแข็งช่วยกันทำมาหากิน และเวลาในการพบเจอกันของแต่ละบ้านลดน้อยลง แต่เมื่อมีโอกาสหรืออยู่ในภาวะคับขัน การแสดงออกถึงความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ก็ยังปรากฏให้เห็นได้ชัดเจน

Pong, Tha Ha, Tha Chai, and Tha Dee canals. The roots from these trees help binding the soil surface and prevent soil erosion along the riverbank. Growing trees along the riverbank creates a good landscape for the community. Moreover, it creates a nature learning center for Kiriwong people, raising the awareness in protection and conservation of forest, both inside and outside the community, without Government's community development policy. As a consequence, the Kiriwong village has been restored, becoming a natural enrichment community with better quality of life through various career building groups establishment.

In B.E. 2541, the Kiriwong village has received the Golden Kinnaree Award, which is the best Thailand Tourism Award under a City and Community category, presented by the Tourism Authority of Thailand (TAT). The award was given as a result of a strong community group in initiating homestay tourism, together with enhancement quality of the environment. The community has become an important tourist attraction of Nakorn Si Thammarat

Province, as a community's slogan "Beautiful Village, Many Falls, Enhanced Culture, Leading to Development." Local people live under an easy-going and peaceful lifestyle in a relative society system, doing farming and working cooperatively to create the products from local materials. In B.E. 2555, the Pollution Control Department had measured the air quality at the Kiriwong village. The result indicated that Kiriwong community has the best air quality in the Thailand. According to a standard measure of air quality control, with less than 300 microns of contamination per 1 m³ of air is considered as good air quality. However, the air at Kiriwong community only consists of 9 microns of contamination per 1 m³ of air, which is 100 times better than the standard. This is a beginning of its alias as "Kiriwong...a lung of Thailand."

Kiriwong Lifestyle

Aforementioned on community development, people of Kiriwong are always maintained their strong bonds and relationship, regardless of the

สิ่งแวดล้อมและมลพิษ Environment and Pollution

และเป็นไปโดยธรรมชาติของคนคีรีวงไม่ต้องการบอกกล่าว ถือเป็นลักษณะเด่นทางสังคม ซึ่งปัจจุบันยังคงไว้ซึ่งคุณลักษณะ เช่นนี้

• ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของชาวคีรีวง จำเป็นต้องใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นสำคัญในการดำรงชีวิต จึงทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแตกแขนงออกไปในหลายสาขา ทั้งการทำสวน การทำยารักษาโรค การย้อมสีเสื้อผ้า และการประกอบอาหาร โดยพัฒนามาจากการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชาวคีรีวงส่วนใหญ่ทำสวนผลไม้บนภูเขา หรือที่เรียกว่า สวนสมรม ซึ่งเป็นการทำสวนผลไม้ที่ผสมผสานพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด ทั้งลองกอง มังคุด ทุเรียน จำปาตะ และเงาะ รวมถึงพืชผักอื่นๆ อาทิ ใบเหลียง สะตอ ลูกเนียง ที่อยู่บนภูเขา ทั้งนี้ บนภูเขามีทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ ทำให้ชาวบ้านมีผลผลิตนำไปจำหน่าย สร้างรายได้ตลอดทั้งปี โดยการทำสวนสมรมถือว่าเป็นวิถีของชาวคีรีวงที่พึงพิงธรรมชาติ โดยใช้เทคโนโลยีแบบเรียบง่าย เป็นวิธีการให้ธรรมชาติดูแลกันเอง ไม่มีปัญหาการแพร่ระบาดของโรคแมลง ไม่จำเป็นต้องใช้ปุ๋ย และสารเคมีใดๆ นอกจากนี้ ชาวคีรีวงยังมีภูมิปัญญาในการทำยารักษาโรคที่ได้จากสมุนไพรของท้องถิ่น โดยเป็นภูมิปัญญาที่ชาวบ้านได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน และพัฒนาต่อยอดจนกลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียง นั่นคือ สบู่สมุนไพรเปลือกมังคุด ซึ่งมีการส่งสินค้าที่แปรรูปจากเปลือกมังคุดไปยังประเทศต่างๆ เช่น ญี่ปุ่น ไต้หวัน มาเลเซีย อังกฤษ และออสเตรเลีย เป็นต้น

• ทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ในพื้นที่

หมู่บ้านคีรีวงเป็นหมู่บ้านที่อยู่ในบริเวณเชิงเขาและอยู่ติดกับแม่น้ำลำคลอง มีทัศนียภาพที่สวยงามเป็นชุมชนต้นแบบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ อากาศที่บริสุทธิ์ และมีพืชพรรณนานาชนิด ทำให้ชาวบ้านสามารถหาผลไม้ที่เกิดขึ้นในป่ามาเป็นอาหารและซื้อขายแลกเปลี่ยนกันได้ตลอดปี ซึ่งการมีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ในพื้นที่ ทำให้ชาวบ้านได้เรียนรู้ สังคมประสบการณ์ และความสามารถอย่างมากมายในการจัดการและปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างกลมกลืน และเกิดความยั่งยืนในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงมีการสร้างความตระหนักในการดูแลสิ่งแวดล้อมให้คนในชุมชนรักษาความสะอาดและคัดแยกขยะที่ต้นทาง ตลอดจนใช้เป็นกฎและกติกาของชุมชน โดยห้ามนักท่องเที่ยวนำขยะจากภายนอกเข้ามาทิ้งภายในชุมชน

changes. They are able to adapt to globalization as well as to balance their livings with nature. Kiriwong is an incredible self-reliance community and a role model for sufficient living from these several factors;

- **Relative society system**

People of Kiriwong live in a relative society. They have strong relationship with high unity and creativity to form various activity groups to help each other, including an interdependence in harvesting, community development, community service, and in any local festival such as Kitchen Festival. During the festivals, each member will bring out their raw materials, gathering all for the cooking then having a meal together. They also wear local handmade dyed clothes during the festival. Nowadays, their lifestyle differ from the past with less social time among families from the increasing working hours. However, during the difficult circumstance, people still show their generosity, which is a natural habit of people in Kiriwong community. It is a social characteristic that still can be seen today.

- **Local wisdom**

Local wisdom is the essential part of their previous lifestyle. Hence, the local wisdom has been developed and expanded in many different branches in farming, medicine, dyeing cloth, and cooking. The local wisdom was developed from their adaptation to the local environment. Majority of the Kiriwong people have cultivated the mountain fruit farming, also known as Suan Somrom, growing wide variety of fruits such as longkong, mangosteen, durian, chempedak, and rambutan, as well as other vegetables such as baegu, bitter bean, djenkol bean. In Kiriwong, with the fertile mountain, the farmers can harvest their products all year round. The mountain fruit farming, or Suan Somrom, is a nature-reliance living of Kiriwong community, using simple technology and relying on natural caring. There is no spreading

of pests and no need of chemicals and fertilizers. Moreover, Kiriwong people also make medicine from local herbs applying the local knowledge and wisdom from their ancestors, which later has been developed into famous products; a mangosteen peel soap that has been exported to several countries such as Japan, Taiwan, Malaysia, England, and Australia.

- **Local resources enrichment**

The Kiriwong village is located at the foothill of Kao Luang Mountain along the rivers with beautiful landscape. From the enrichment in natural resources, unpolluted air, and wide variety of plants, Kiriwong people can regularly harvest wild fruits for their consumption and selling in the market. By living on the fertile land, they learn and experience to live with nature, learning to manage, adapt and utilize the resources sustainably. People live with the awareness, a mission to protect their environment, by keeping the community clean through performing waste separation at the source, as well as to establish community rules for tourists prohibiting them from bringing the garbage from the outside into the community.

Check-in...tourist attractions

Kiriwong community is a role model in ecotourism management from their enrichment in natural resources and environment; forest, river, and canal. It is also a place that full with local wisdoms. Thus, Kiriwong has both natural landmarks and local products made from their unique natural materials.

- **Natural landmarks**

Nan Hin Tha Ha Fall: It is a waterfall, which flows from Kao Luang hill to downstream. It is a natural granite platform near Tha Ha riverbank, which is beautiful and suitable for swimming and relaxing.

Wang Mai Pak Fall: It is a small cascade fall located at the end of a road in the Kiriwong village.

แหล่งท่องเที่ยวที่ต้องเช็คอิน

ชุมชนบ้านคีรีวง เป็นพื้นที่ต้นแบบในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งทรัพยากรป่าไม้ แม่น้ำ ลำธาร รวมถึงเป็นแหล่งสะสมภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงทำให้คีรีวงมีทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมีผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่ล้วนมาจากวัสดุธรรมชาติที่หาชมได้ยาก

- แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

น้ำตกหนานหินท่าหา เป็นแหล่งน้ำที่ไหลมาจากเทือกเขาหลวงลงมาสู่ด้านล่าง ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นลานหินแกรนิตที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติในบริเวณริมคลองท่าหาอันมีความสวยงาม เหมาะสำหรับการเล่นน้ำ และเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

น้ำตกวังไม้ปัก เป็นน้ำตกขนาดเล็ก มีลักษณะเป็นชั้นๆ ที่อยู่สุดถนนของหมู่บ้านคีรีวง น้ำใสสะอาดและเย็นสดชื่น เพราะเป็นน้ำตกที่ไหลลงมาจากภูเขา ส่วนใหญ่แล้วนักท่องเที่ยวจะเข้ามาเล่นน้ำที่น้ำตกวังไม้ปักในวันหยุดสุดสัปดาห์

สะพานบ้านคีรีวง คลองท่าดี เป็นสะพานที่สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2535 โดยกรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นแลนด์มาร์คที่สำคัญของชุมชนบ้านคีรีวง เมื่อนักท่องเที่ยวไปเยือนคีรีวงแล้วต้องถ่ายรูปกับสะพานแห่งนี้ ไม่เช่นนั้นเหมือนไปไม่ถึงคีรีวง ในลำธารน้ำใสสะอาด จนสามารถมองเห็นปลาที่ว่ายน้ำอยู่ได้อย่างชัดเจน ซึ่งมีหลากหลายชนิด ส่วนใหญ่จะเป็นปลาพลวง หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า ปลาแงะ มีจำนวนมากและขนาดใหญ่ เนื่องจากชาวบ้านต้องการอนุรักษ์พันธุ์ปลาไว้ จึงไม่นิยมจับมารับประทาน

- ผลิตภัณฑ์

กลุ่มลายเทียนผ้าบาติกสีธรรมชาติ มีคุณทิมพรไชยบุญ ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่ม คิดค้นนำวัสดุที่มีในท้องถิ่นมาผลิตผ้าบาติกจากสีธรรมชาติ และเป็นการสร้างอาชีพเสริมให้สมาชิก ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จึงเกิดแรงบันดาลใจในการทำผ้าบาติกสีธรรมชาติและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวที่ซื้อผ้าบาติกนั้น เห็นคุณค่าและเกิดความผูกพันกับธรรมชาติ ปัจจุบันมีการรวมกลุ่มของสตรีและกลุ่มแม่บ้านทำผ้าบาติกจากสีธรรมชาติเป็นรายได้เสริมในช่วงว่างจากงานทำสวน ทำไร่ ทำนา นำมาจุนเจือครอบครัวและยังสร้างคุณภาพของชีวิตครอบครัวได้อีกด้วย

It has clear, clean, and fresh water because it flows directly from the mountain. Most of tourist often swims at the Wang Mai Pak Fall on the weekend.

Baan Kiriwong Bridge, Tha Dee Canal: It was built in B.E. 2535 by the Department of Public Works and Town and Country Planning, which is an important landmark of Kiriwong. The visitor has to take photo at this bridge; otherwise it seems that they have not yet been here. The river below the bridge is clear and full of varieties of fish, which clearly seen under the water. Most of the fish are Mahseer barb, or also known to the locals as Pla Ngae. There are many of them in large size. People do not eat the Mahseer bard because they would like to preserve the breed.

• Products

Natural color wax pattern batik group: A leader of the group is Mr. Thimattorn Chaiyaboon, who created natural colored batik using local materials, which is a part-time job for locals. From the Government policy, One Tambon One Product (OTOP), it has motivated them to produce the environmental friendly batik using natural colors. The batik creates a bond of nature and value to a buyer. Nowadays, there are Lady Group and Housewife Group who make natural colored batik and sell them

to earn the additional incomes during free time from farming. It elevates the people's quality of life.

Natural color tie dye group: A leader of the group is Ms. Aree Khunton. It was established in B.E. 2539 supported by the Career Development for Conservation of Nature project, which is one of the projects under the Komol Keemthong Foundation. The foundation suggested the group to create tie dye and make it into various products such as hat, bag, lady top, pants, purse, and skirt. All the colors are from natural materials.

Herb house group: It was established in B.E. 2542. It is an organization, which operates as a private business. The production is in a form of

กลุ่มผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ มีคุณอารีย์ ขุนทน เป็นประธานกลุ่ม มีการก่อตั้งกลุ่มในปี พ.ศ. 2539 ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการพัฒนาอาชีพเสริมเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (พอ.) อันเป็นโครงการหนึ่งของมูลนิธิโกลด์คิมทอง ได้แนะนำกลุ่มให้ผลิตผ้ามัดย้อมและนำผ้าที่ย้อมแล้วมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น หมวก ยาม เสื้อผ้าผู้หญิง กางเกงผู้ชาย กระเป๋า และกระโปรง เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่างๆ ได้มาจากวัสดุธรรมชาติ

กลุ่มบ้านสมุนไพรม จัดตั้งกลุ่มในปี พ.ศ. 2542 เป็นกลุ่มองค์กรที่ก่อตั้งขึ้น และดำเนินงานในลักษณะของธุรกิจเอกชน มีกระบวนการผลิตแบบอุตสาหกรรมครัวเรือน โดยคุณสนธยา ชำนะ เป็นผู้นำกลุ่ม มีแนวคิดที่เห็นว่าการก่อตั้งกลุ่มในชุมชนโดยหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนไม่มีความยั่งยืน จึงน่าจะรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือและร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้สมาชิกกลุ่มสามารถทำการผลิตในบ้านของตนเองและมีผลิตภัณฑ์ที่บรรจุหีบห่อไม่ซ้ำกัน เชื่อว่าชุมชนจะเข้มแข็งและยั่งยืนได้ต้องเริ่มจากครอบครัวอันเป็นรากฐานของสังคม ผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียง คือ สมุนไพรมเลือกมั่งคุดโดยมีการส่งสินค้าที่แปรรูปจากเลือกมั่งคุดไปยังประเทศญี่ปุ่น ไต้หวัน มาเลเซีย อังกฤษ และออสเตรเลีย

ความท้าทายและโอกาสในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ชุมชนบ้านคีรีวง เป็นชุมชนท่องเที่ยวที่พัฒนาอย่างก้าวกระโดดท่ามกลางกระแสความนิยมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่

จำนวนมาก เพราะล้วนต่างต้องการเดินทางไปยังสถานที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ สวยงาม และมีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม คีรีวงจึงเป็นหมู่บ้านที่ตอบโจทย์เหล่านักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ทำให้สร้างโอกาสในการเติบโตด้านการท่องเที่ยวและการพัฒนาความเจริญสู่ชุมชนได้เป็นอย่างดี รวมถึงเศรษฐกิจในหมู่บ้านก็ดีขึ้น สร้างรายได้ให้ประชาชนอย่างต่อเนื่องจากการขายอาหาร ขายของฝาก และการสร้างที่พักโฮมสเตย์ จนทำให้วิถีชีวิตของชาวคีรีวงที่เดิมใกล้ชิดกับธรรมชาติ เลี้ยงชีพแบบพออยู่พอกิน และมีความสัมพันธ์กันแบบเครือญาติ ได้เปลี่ยนแปลงมาเป็นวิถีชีวิตที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก มีเครื่องมือทางการเกษตรที่ทันสมัย มีอาชีพที่เป็นโอกาสสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว มีร้านค้าที่หลากหลาย และมีระบบความสัมพันธ์เชิงธุรกิจมากขึ้น โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนำมาทั้งโอกาสและความท้าทายหลายประการมาสู่หมู่บ้านคีรีวง ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงย่อมมีผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบประกอบกัน ในขณะเดียวกันนั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้เขต 2 มีความพยายามที่จะผลักดันให้หมู่บ้านคีรีวงเป็นต้นแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของประเทศไทย ชุมชนคีรีวงเองก็จะต้องตระหนักและปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อบรรเทาผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้น เช่น ปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหาจราจรติดขัด และปัญหาน้ำเสีย เป็นต้น และร่วมกำหนดอนาคตของคีรีวงโดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือต้องการเห็นคีรีวงพัฒนาไปสู่ความเป็นเมืองที่ไม่กลืนกินวิถีชีวิตชาวบ้านและยังคงไว้ซึ่งธรรมชาติที่หล่อเลี้ยงชุมชนได้อย่างยั่งยืน

household industry, which is led by Mr. Sontaya Chamna. The group was formed based on the concern that any group established by the Government and private sectors were unable to maintain sustainability, so the community need to form their own groups, helping each other and solving problem by letting the members working at home and designing their own packages. The community believes that strength and sustainability in the community has to come from family, which is a foundation of a society. One of the most famous products is a mangosteen peel soap, which has been exported to Japan, Taiwan, Malaysia, England, and Australia.

Challenge and opportunity in sustainable tourism management

Kiriwong is a tourist community. In the rapidly changes among popularity in ecotourism lately, there are many tourists came here because of its enrichment in natural resources, aesthetics, and the unique culture identity. Kiriwong is the best tourist's destination, which increases an opportunity in tourism growth, community development, and economy. The

tourism also continuously generate great amount of income for people from selling food, souvenir, and homestay business. It has changed the Kiriwong lifestyle from sufficient living, nature-reliance lifestyle, and relative society to a convenient living with modern agricultural equipment, tourism-related career, various convenience stores, and business relationship system. These changes have enhanced opportunity and many challenges to the Kiriwong people. Normally, there are both positive and negative impacts as a result of the developments. Not only that, the TAT Southern Region 2 tries to make Kiriwong village into a role model for sustainable tourism of Thailand. The village has to be aware and adjusted to the changes in order to lower the risk of these negative impacts such as waste problem, traffic congestion and water pollution. Besides, the community has to shape the future of Kiriwong by aiming for the same target, which is a development of Kiriwong into civilization, without neglecting their own local lifestyle and maintaining the sustainable nature-reliance community. P

นกในเมือง

อุเทน ภูมรินทร์

นักสื่อสารธรรมชาติ กลุ่มเนเจอร์เฟล็น

นกกินปลีอกเหลือง/ Olive-backed Sunbird (*Cinnyris jugularis*)

นกในเมือง เป็นนกที่พบตามแหล่งอาศัยของมนุษย์ หรือชุมชนเมือง รวมไปถึงพื้นที่สีเขียวในเมือง ซึ่งใน กรุงเทพมหานครสำรวจพบนกในเมืองมากถึง 202 ชนิด เช่น นกกระจอกบ้าน นกพิราบป่า และนกนางแอ่นบ้าน เป็นต้น โดยนกถือเป็น “ทูตแห่งการเชื่อมความสัมพันธ์” ที่เปิดโลก ธรรมชาติเข้ากับประชาคมเมืองได้อย่างน่าอัศจรรย์ ช่วยให้ คนเมืองได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติมากขึ้น ช่วยเติมเต็มระบบนิเวศ ของห่วงโซ่อาหารช่วยกระจายเมล็ดพันธุ์ และผสมเกสรของพืช ตลอดจนสร้างสุนทรียภาพจากเสียงร้อง และความสวยงาม ในเมืองกรุงไม่เพียงแต่การบริการทางนิเวศที่คนเมืองได้รับ เท่านั้น แต่นกยังเป็นตัวกลางในการสรรค์สร้างกิจกรรม นันทนาการเชิงนิเวศหลากหลายรูปแบบ เช่น การดูนก การถ่ายภาพนก การวาดภาพระบายสี การฟังเสียงนก และการศึกษาและวิจัยถิ่นที่อยู่อาศัยของนก เป็นต้น และ อีกประการสำคัญ คือ นกยังเป็นดัชนีชี้วัดสภาพแวดล้อมสำคัญ ที่บ่งบอกถึงความชุ่มชื้นของต้นไม้ ทั้งไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้เถา และพุ่มหญ้าในเขตเมือง อาทิ นกตีทอง บ่งบอกได้ถึง การมี ต้นไม้ขนาดใหญ่ ที่ใช้สำหรับการทำรังวางไข่และไม้ผลที่เป็น อาหารอย่างต้นตะขบบ้านหรือต้นไทร และนกอีแพรดแถบ ออกดำและนกนางแอ่นบ้าน บ่งบอกถึงการมีกลุ่มไม้พุ่มสำหรับ ทำรังวางไข่

ปัจจุบัน เมืองมีการขยายตัวเพื่อรองรับการพัฒนา ทางเศรษฐกิจ ทำให้พื้นที่ป่าถูกแปรสภาพไปใช้ประโยชน์ ในรูปแบบอื่น จึงทำให้คนเมืองสัมผัสกับธรรมชาติได้น้อยลง เนื่องจากใช้ชีวิตท่ามกลางตึกกระจกและหมดเวลาไปกับการทำงาน ยิ่งสะท้อนความเหินห่างจากธรรมชาติออกมา อย่างชัดเจน ฉะนั้น จึงมีความพยายามของกลุ่มเครือข่าย

Birds in the City

Utain Phummarin

Nature communicator Nature Plearn Club

City birds are birds living among us in human residential area or in the city and even in the urban green spaces. In Bangkok, there are around 202 species of city birds such as the Eurasian Tree Sparrow, Rock Pigeon and Oriental Magpie Robin. Birds can be considered as the “Ambassadors of Relations,” which amazingly unfold the world of nature to the urban community, bring people closer to nature. Birds are one of the important factors in the ecosystem; balancing the food chains, spreading seeds and pollinating millions of plants, generating the aesthetics from its vocals and exquisitely creating the beauty in the city. Birds are not only provide the ecotourism services to the urbanites, but birds are the mediator that create

a variety of eco-recreation activities such as bird watching, bird photography, painting, bird’s listening and establishing the Ornithology, the study of birds. Significantly, birds are one of the most important environmental indicators. Its presence can represent the health of urban ecosystems. By studying the birds, they can tell us the abundance of trees, perennials, shrubs, vines, and grasslands in the city. For example, the Coppersmith Barbet, its existence indicate the presence of large trees that they use for nesting and fruit trees such as Jamaican cherry tree or banyan tree that they feed on its fruits. Pied Fantail and Oriental Magpie Robin could indicate a group of shrubs for their nesting.

นกกาขเณบ้าน/ Oriental Magpie Robin (*Copsychus saularis*)

อนุรักษ์ธรรมชาติหลายกลุ่ม ในการจัดกิจกรรมนันทนาการ เพื่อเชื่อมโยงธรรมชาติให้เข้ากับวิถีชีวิตของคนเมือง และหนึ่งในกิจกรรมที่ได้รับความนิยมนั้น คือ “การดูนกในเมือง” ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวไปตามสวนสาธารณะ แหล่งพื้นที่สีเขียว ในเขตเมือง และพื้นที่รกร้าง เพื่อสังเกตและทำความรู้จักกับ ชนิดของนกในเมือง ทั้งกลุ่มกินแมลง กินผลไม้ กินน้ำหวาน เป็นอาหาร เช่น นกนางแอ่นบ้าน นกกะเดิ่นน้อยธรรมดา และ นกแซงแซวสีเทา เป็นต้น ซึ่งการเรียนรู้ธรรมชาติไม่จำเป็นว่า จะทำได้เฉพาะตอนอยู่ในป่า หรือได้เดินทางไปตามเขตภูเขา เท่านั้น ในพื้นที่ใจกลางเมืองจึงกลายเป็นสถานที่ที่ประชาชน ทั่วไป หรือกุ่มของครอบครัว ทั้งพ่อ แม่ และลูกๆ สามารถ

ชวนกันดูนกในเมืองได้เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นตามสวนสาธารณะ แนวสายไฟฟ้า บนท้องฟ้า ตามชอกตึก และบนอาคารสูง นอกจากนกพิราบป่า และนกกระจอกบ้านที่เราคุ้นเคย กันดีแล้ว ยังมีนกอีกหลายชนิดที่พบได้ในเมืองใหญ่ โดยเฉพาะ ช่วงอพยพนอกฤดูผสมพันธุ์ หรือช่วงปลายปี ราวเดือน กรกฎาคมจนถึงเดือนเมษายน ชนิดของนกที่พบได้ในเมืองจะ เพิ่มจำนวนจากเดิมเกือบเท่าตัว จึงขอแนะนำสวนสาธารณะ ในกรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑลที่จะสามารถพบ “นกอพยพ” และนกชนิดอื่นๆ ได้ อาทิ

- สวนวชิรเบญจทัศ หรือสวนรถไฟ : สวนสาธารณะ ใจกลางเมืองแห่งนี้ มีพื้นที่กว้าง เด็กๆ สามารถวิ่งเล่น และ

นกอีวาบตั๊กแตน/
Plaintive Cuckoo
(*Cacomantis merulinus*)

นกตีทอง/ Coppersmith Barbet (*Megalaima haemacephala*)

Nowadays, city is expanding to accommodate the economic development. Adversely, the forest area has been converted for other usages, diminished the closeness of nature from the urban community. In the city, people live in a skyscraper, working tirelessly days and nights in these tall buildings. It shows how distance we are from the nature. Therefore, there are efforts of several conservation groups, creating various eco-activities, trying to bring the nature closer to the city people's way of life. And the most popular activity is "urban bird watching," by travelling

through the parks, urban green spaces and wasteland to observe and learn all kinds of bird in the city; the insect-eating birds, fruits-eating birds or nectar eating birds such as Barn Swallow, Common Kingfisher and Ashy Drongo. Nature education is unnecessarily only been studied in the wild or through mountain travel, it can be learned in the city. There are many popular places for family to spending time together; place that parents and children can enjoy bird watching. Birds can be seen everywhere whether in a park, on a line of electrical wires, in the sky, or on the building

นกอีแอพรดแถบอกดำ/
Malaysian Pied Fantail (*Rhipidura javanica*)

เดินดูนกได้ ซึ่งนกที่พบมีหลายชนิด เช่น เรามักพบนกตะขาบทุ่ง เกาะอยู่บนยอดต้นไม้ในสวนฯ หรือบรรดานกเอี้ยง ได้แก่นกกิ้งโครงคอดำ และนกเอี้ยงต่าง ที่มักจะเดินหากินไล่เดือนตามพื้นสนามหญ้า (สวนรถไฟ มีรายงานการพบนกมากกว่า 200 ชนิด)

• สวนหลวง ร.9 : สวนสาธารณะและยังเป็นสวนพฤกษศาสตร์ที่ใหญ่ที่สุดในกรุงเทพฯ อีกด้วย มีพื้นที่ทั้งหมดถึง 500 ไร่ และใกล้กับพื้นที่รับน้ำ แก้มลิงบึงหนองบอน จึงพบนกน้ำขนาดใหญ่ เช่น นกกาน้ำปากยาว นกยางโทน และนกปากห่าง เป็นต้น มักพบเห็นบินผ่านเหนือสวนหลวง ร.9 ได้บ่อยครั้ง นอกจากนี้ เรายังพบนกในเมืองอีกจำนวนมาก เช่น ผุ้งนกพญาไฟเล็กที่นกเทศผู้ล่าตัวออกสีส้มสด และนกเขาไฟหรือนกเปล้าคอสีม่วง เป็นต้น เกาะตามแนวสายไฟฟ้าในสวนฯ อีกด้วย

• สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ ตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ : พื้นที่สีเขียวที่เปรียบเสมือน “ปอดของคนกรุงเทพฯ” หากมองจากมุมสูงจะเห็นพื้นที่บางกะเจ้า คล้ายกับรูปร่างของ “กระเพาะหมู” ที่แห่งนี้ เราพบนกเปล้าคอสีม่วง นกกินเปี้ยวได้บ่อย และยังพบนกแซงแซวหางบ่วงใหญ่ ซึ่งเป็นนกที่ไม่พบแล้วในบริเวณอื่นของกรุงเทพฯ หรือปริมณฑล

นอกจากสวนสาธารณะข้างต้นดังที่ยกตัวอย่างไปแล้วเท่านั้น ยังมีสถานที่ในเมืองอีกมากมายที่เราสามารถดูนกได้ เพราะการเป็น “นักดูนกในเมือง” ไม่เพียงแต่จะทำให้คนเมือง

นกกระเด็นน้อยธรรมดา/ Common Kingfisher (*Alcedo atthis*)

นกปรอดสวน/ Streak-eared Bulbul (*Pycnonotus blanfordi*)

nooks and skyscrapers. Apart from the Rock Pigeons and Eurasian Tree Sparrows that we are familiar with, there are wide varieties of bird that can be found throughout the city especially during their seasonal migration, the non-breeding period from July to April. The numbers of birds will almost double the regular figure.

For recommendation, there are several places in Bangkok and Metropolitan areas that suit for watching these “migratory birds” such as;

- Wachira Benchathat Park or Railway Park: It locates at the center of Bangkok. With wide spaces, children can enjoy various activities such as running, walking and bird watching. There are many species of birds that could be found such as the Indian Roller on the canopy and the Mynas; Black-collared Staring and Asian Pied Starling, which are usually picking earthworms on the lawn. (As reported, there are more than 200 bird species in the Wachira Benchathat Park)
- Suan Luang Rama IX Park: It is public park that consists of the largest botanical garden in

Bangkok, with a total area of 500 rai, closed to the water retention area; the Beung Nong Bon Monkey Cheeks. Thus, there are large water birds such as Indian Cormorant, Great Egret and Asian Openbill that has been often seen flying above the Suan Luang Rama IX Park. In addition, there are various kinds of city birds such as flocks of Small Minivet; with

นกพญาไฟเล็ก/ Small Minivet (*Pericrocotus cinnamomeus*)

ได้ใกล้ชิดและสัมผัสกับธรรมชาติมากยิ่งขึ้น ยังทำให้ได้รับทั้งความสนุกเพลิดเพลินและความผ่อนคลายความเครียดจากการดำเนินชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันจาก “ภาวะขาดธรรมชาติ” ที่พบมากขึ้นเรื่อยๆ ในสังคมคนเมืองอีกด้วย

ดังนั้น หากเราอยากเป็นคนเมืองที่มีคุณภาพชีวิตดี มีระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ มีวิถีชีวิตที่เชื่อมต่อกับธรรมชาติ อยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่สดชื่น และมีเสียงเพลงบรรเลงจากธรรมชาติโดยไม่ต้องเสียเงิน เราควรหันกลับมามอง และอนุรักษ์

ธรรมชาติใกล้ๆ ตัว ดังเช่น การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของนก ซึ่งสามารถทำได้ง่ายๆ หลายวิธี ดังนี้

- ใส่สายจูงสุนัขเมื่อนำสุนัขออกนอกบ้าน และเลี้ยงแมวไว้ในบ้าน เนื่องจากหากปล่อยสุนัขและแมว จะไปจับนกและสัตว์อื่นในธรรมชาติได้ หรือควรใส่กระดิ่งคอลลาร์เพื่อช่วยให้คนรู้ตัวก่อน เมื่อแมวเข้าใกล้
- ไม่ซื้อหรือสนับสนุนการค้าในธรรมชาติ หากต้องการเลี้ยง ควรซื้อนกที่ได้จากการเพาะพันธุ์อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งเป็นนกที่นิยมเลี้ยงและมีการเพาะพันธุ์อย่างแพร่หลาย เช่น นกหงส์หยก และเลิฟเบิร์ด เป็นต้น
- จัดทำ “อ่างน้ำเพื่อนก” โดยใช้จานรองกระถางใส่น้ำ วางบนกระถางปลูกต้นไม้คว่ำ วางไว้ตามพุ่มไม้ให้เป็นที่หลบของนก แล้วคอยหมั่นเติมน้ำ ทำความสะอาดให้สม่ำเสมอ
- จัดทำที่ใส่อาหารให้นก ก่อนนำไปวางไว้ตามจุดต่างๆ เพื่อให้นกได้จดจำแหล่งอาหาร ซึ่งเป็นการจัดระเบียบพื้นที่ให้นกได้ใช้ประโยชน์

ที่มาภาพ : สุรเชษฐ์ เรืองมาก และวิชญนันท์ ลิ้มปรั่งพัฒนกิจ

นกปรอดหน้าขาว/

Yellow-vented Bulbul (*Pycnonotus goiavier*)

the unique orange underparts that could only be found on male Small Minivet, Red-collared Dove and Pink-necked Green Pigeon which always seen clinging along the power lines in the garden.

- Sri Nakhon Khuean Khan Park, Bang Krachao District, Samut Prakan Province: It is a green space where “the lungs of Bangkok’s people” located. From the aerial point of view, the shape of Sri Nakhon Khuean Khan Park is similar to the shape of “pig stomach.” The Pink-necked Green Pigeon and Collared Kingfisher are usually found in the park. The Greater Racket-tailed Drongo, which could only be seen here, is rarely seen in Bangkok or other Metropolitan areas.

Apart from the aforementioned parks, there are many places in the city that we can enjoy “bird watching” because being an “urban birder,” not only makes you get closer to the nature, it also gives the enjoyment and relaxation from the tired daily routine. Moreover, it helps strengthen our immunity against the “Nature Deficit Disorder,” which has recently affected urban people.

Therefore, if we want to live in a city with good quality of life; living in the healthy ecosystems

that could provide free ecosystem services such as freshness of the air and sound aesthetics from the nature, we should look back and take good care of the environment around us such as conserving the bird biodiversity through these simple activities;

- Protect birds from pets: Put the leash on your dog when they goes out and leaving the cat in the house, or put the bells on your pets to make it created the sound that could alert the birds before their approached.

- Do not buy or support illegal-caged birds: If you want to raise them, you should buy the birds from the legal breeder, choosing the popular and widely breeds such as the Budgerigar and Lovebird.

- Make a “Bird Bath”: By put a plant saucer on a capsize flower pot then places it near the bushes or bird shelter, and keep adding water and clean the saucer regularly.

- Make a “Bird Feeder”: Before place them around the house or garden to organize the bird feeding habits, because birds can remember their food sources.

การท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism)

ถาม
การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
(Sustainable Tourism)
คืออะไร

ตอบ การท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างสมดุลทั้ง 3 มิติ คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของชุมชนท้องถิ่น มีผลต่อเนื่องไปในระยะยาว มีจุดเน้นที่สำคัญ คือ จะต้องดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยาวนาน เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นพี่มาของรายได้ เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตอันดีงาม และการรักษาสีงแวดล้อม

ถาม
สภาการท่องเที่ยว
อย่างยั่งยืนโลก (Global
Sustainable Tourism
Council: GSTC)
คืออะไร

ตอบ สภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 2007 เกิดขึ้นจากการรวมตัวขององค์กรทั้งหมด 32 องค์กร ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ทั่วโลก เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่จะทำให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และสร้างการยอมรับในหลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระดับสากลตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของโลก (Global Sustainable Tourism Criteria: GSTC) และเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญของประเทศต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษให้เกิดความยั่งยืน ได้แก่ การบริหารจัดการด้านความยั่งยืนที่มีประสิทธิภาพ การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางสังคม-เศรษฐกิจแก่ชุมชน การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางวัฒนธรรมแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว และการเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางสิ่งแวดล้อม องค์กรสหประชาชาติจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว โดยกำหนดให้ปี ค.ศ. 2017 เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนา (2017 International Year of Sustainable Tourism for Development) เพื่อให้ประเทศต่างๆ ร่วมรณรงค์ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขึ้น

ถาม

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
มีความเกี่ยวข้องกับ
เป้าหมายการพัฒนา
อย่างยั่งยืน (SDGs)
อย่างไร

ตอบ

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีหลักการที่สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นกระแสดความคิดหลักของโลก ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา และได้รับความสนับสนุนจากคณะกรรมการว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Commission on Sustainable Development) ขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งหลักการโดยทั่วไปของการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ในระยะยาว และมีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง รวมทั้ง มีการสร้างความร่วมมือของทุกๆ ภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และ NGOs การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงมีส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ช่วยสร้างรายได้ กระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น และสร้างงานในท้องถิ่น การพัฒนาด้านสังคม ช่วยฟื้นฟูวิถีชีวิต และสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางสังคมผ่านกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชน การพัฒนาด้านวัฒนธรรม ช่วยฟื้นฟูวัฒนธรรมและประเพณี และการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ช่วยให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการฟื้นฟูให้เกิดความอุดมสมบูรณ์เพื่อคงสภาพให้ทรัพยากรทางธรรมชาติ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยาวนานและยั่งยืน

ถาม

หลักปฏิบัติที่สำคัญ
เพื่อการท่องเที่ยว
อย่างยั่งยืนอย่างไร

ตอบ

1. จะต้องดูแลแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยว ให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ในระยะยาวจนถึงชั่วลูกชั่วหลาน มิใช่เพียงเพื่อคนรุ่นปัจจุบันเท่านั้น
2. ลดการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง และลดปริมาณของเสียที่จะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม
3. กระจายรายได้และผลประโยชน์ให้แก่คนในท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ เปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่นได้เข้าร่วมในการจัดการและการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว
4. ประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว และชุมชนในท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อการวางแผนงานการจัดสรรงบประมาณและการจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม
5. ประชาสัมพันธ์และการสร้างเครือข่ายเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ การศึกษาวิจัย และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้แก่ประชาชนได้อย่างกว้างขวาง

เอกสารอ้างอิง

- ทรู ปลุกันญา. (2561). หลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2561. เว็บไซต์ : <http://www.truelookpanya.com/blog/content/59614>
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (2561). สื่อประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, ใส่ใจไปเที่ยวกับ อพท. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2561. เว็บไซต์ : [file:///C:/Users/Administrator/Downloads/leaflet-series-sustainable-tourism%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/Administrator/Downloads/leaflet-series-sustainable-tourism%20(3).pdf)
- Greenpeace Thailand. (2560). 5 เคล็ดลับสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อให้การเดินทางดีต่อใจและดีต่อโลกด้วยเช่นกัน. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2561. เว็บไซต์ : <http://www.greenpeace.org/seasia/th/news/blog1/5/blog/59464/>
- triptravelgang. (2015). เปิดตัวแรง! 7 ชุมชนท่องเที่ยวสีเขียว ที่คุณห้ามพลาดไปเยือนปี 2015. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2561. เว็บไซต์ : <http://www.triptravelgang.com/travel-thailand/18039/>

สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม รายสาขา พ.ศ. 2561

สถานการณ์ดีขึ้น

- ดินที่มีปัญหาทางการเกษตร ได้รับการฟื้นฟูให้ใช้ประโยชน์ ได้อย่างเหมาะสมเพิ่มขึ้น
- มีการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน

- การผลิตและการใช้แร่ลดลง

ทรัพยากรแร่

- การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น
- ประสิทธิภาพการใช้พลังงานเพิ่มขึ้น

พลังงาน

- การเกิดไฟป่าลดลง
- มีการจัดตั้งป่าชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

- ปริมาณน้ำใช้การในอ่างเก็บน้ำส่วนใหญ่เพิ่มขึ้น

ทรัพยากรน้ำ

- ทรัพยากรประมงมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ความหลากหลายทางชีวภาพ

สถานการณ์ที่ยังน่าเป็นห่วง

- การนำเข้าและการใช้พลังงานเพิ่มขึ้น

- การกัดเซาะชายฝั่งเพิ่มขึ้น
- จำนวนสัตว์ทะเลหายากเกยตื้นเพิ่มขึ้น

- ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานแล้วและชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีแนวโน้มรุกรานเพิ่มขึ้น

สถานการณ์ดีขึ้น

- ระดับเสียงบริเวณพื้นที่ริมถนนและพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
- คุณภาพแหล่งน้ำผิวดินและคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งอยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดีเพิ่มขึ้น
- การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องและการนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น

- สัดส่วนพื้นที่สีเขียวต่อคนในกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น
- จำนวนชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครลดลง

- แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ประเภทภูเขา น้ำตก ธรณีสัณฐานและภูมิทัศน์ธรรมชาติ และถ้ำ ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับดี
- อุทยานธรณีสตูล ได้รับการประกาศจากยูเนสโกให้เป็นอุทยานธรณีโลก

มลพิษ

สิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชน

สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

สถานการณ์ที่ยังน่าเป็นห่วง

- คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐานในพื้นที่เมืองที่มีการจราจรหนาแน่น เขตอุตสาหกรรม และพื้นที่เสี่ยงต่อการเผาในที่โล่ง
- ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น
- การนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้น
- การนำเข้าสารอันตรายภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น

- เหตุการณ์ภัยพิบัติเพิ่มขึ้น

www.onep.go.th

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning

60/1 ซอยพิบูลวัฒนา 7 ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400 โทรศัพท์: 0 2265 6538 โทรสาร: 0 2265 6536
60/1 Soi Phibul Wattana 7 Rama 6 Road Phayathai, Phayathai, Bangkok 10400 Telephone: +66 2265 6538 Fax: +66 2265 6536